www.nv-online.info

№ 41 (4088)

31 мая 2016 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

УПЕРШЫНЮ!

У гасцях у Гродне – студэнт са Шры-Ланкі

На свяце нацыянальных культур у Гродне выступяць госці з экзатычных краін свету.

На наступных выхадных, 4–5 чэрвеня, у Гродне пройдзе чарговы XI Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур. Сёлета ён упершыню адбудзецца пад патранатам ЮНЕСКА. Асаблівасць форуму ў тым, што на ім выступаюць прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў. Але гэтыя людзі абавязкова павінны пражываць у Беларусі.

У імпрэзах возьмуць удзел 800 удзельнікаў, якія прадстаўляюць 38 нацыянальнасцяў. На форуме ўпершыню выступяць два прадстаўнікі Нігерыі (што ў Афрыцы) і Шры-Ланкі (аднайменны востраў размешчаны недалёка ад Індыі). Абодва з'яўляюцца студэнтамі беларускіх ВНУ.

Васіль СТАСЕВІЧ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Паўла Вінаградава зноў будуць судзіць

Павел Вінаградаў – адзін з фігурантаў справы аб "масавых беспарадках", заведзенай пасля прэзідэнцкіх выбараў 2010 года. Тады хлопец быў асуджаны на 4 гады пазбаўлення волі, аднак на свабодзе апынуўся восенню 2011-га пасля таго, як Аляксандр Лукашэнка падпісаў адпаведны ўказ.

Адразу пасля выхаду на волю за Вінаградавым быў усталяваны прэвентыўны нагляд. Павел быў вымушаны з'яўляцца ў органы ўнутраных спраў па першым патрабаванні. Аднак гэтая мера была скасавана прыкладна год таму.

І вось зараз прэвентыўны нагляд за маладзёжным актывістам можа быць вернуты. Гэтае пытанне будзе вырашацца 7 чэрвеня ў судзе.

"Мая судзімасць "пагашаецца" толькі 14 верасня бягучага года, – гаворыць Павел. – *І фармальна прэвентыўны нагляд можа быць вернуты ў выпадку, калі на чалавека з непагашанай судзімасцю складзены тры адміністрацыйныя пратаколы".*

Пасля зняцця прэвентыўнага нагляду пратаколы на Вінаградава і сапраўды складаліся. Адзін з іх, напрыклад, быў складзены на актывіста зімой бягучага года пасля акцыі ля будынка інспекцыі па падатках і зборах Мінска. Тады актывісты прынеслі падаткавікам труну з надпісам: "У труне мы бачылі вашы падаткі".

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

БЕЗ РЭТУШЫ

Іван ПЯСЕНКА,
настаўнік гісторыі, дэлегат Усебеларускага народнага сходу:

«Зарабляю няшмат, але па бабруйскіх мерках годна»

Можна ўявіць шматлікасць удзельнікаў намечанага на 22–23 чэрвеня так званага Усебеларускага народнага сходу, калі толькі ад Бабруйска паедзе 70 чалавек. Сярод іх – і настаўнік гісторыі гімназіі №3 **Іван ПЯСЕНКА.** Днямі ён даў інтэрв'ю адной праўладнай газеце. Сказаў, што *«ў нас створаны ўсе ўмовы для таго, каб настаўнік мог развівацца. Вось толькі і даволі часта ўносяцца змены ў вучэбную праграму, карэкціруюцца навучальныя дапаможнікі»*. Тут, на яго погляд, павінна быць больш стабільнасці.

«Народная Воля» вырашыла таксама ўзяць інтэрв'ю ў Івана Пясенкі. Мы звязаліся з настаўнікам па тэлефоне, і ён, трэба адзначыць, у адрозненне ад многіх, не пачаў адмаўляцца ад экспрэс-інтэрв'ю, не стаў спасылацца на тое, што, маўляў, не бачыць перад сабой журналіста, а шчыра адказаў на нашы пытанні.

– Іван Эдуардавіч, у вас будзе магчымасць выступіць з трыбуны з'езда?

– Я выступаў на гарадскім сходзе. Што будзе на Усебеларускім – не ведаю. Магчыма, слова мне прадаставяць, але пакуль пра гэта не паведамлялі.

– Калі ўявіць, што такая магчымасць у вас усё ж такі будзе, акрамя адсутнасці стабільнасці ў навучальным працэсе, аб чым бы яшчэ хацелі сказаць, на якой праблеме завастрыць увагу? Можа, падняць пытанне заработнай платы ў адукацыі?

– Сёння маладым настаўнікам пачынаць працаваць вельмі цяжка, зарплаты сапраўды нізкія, максімум, што яны могуць зарабіць: 3–3,5 мільёна. Але калі напрацоўваецца стаж, назапашваецца вопыт... Я не магу сказаць, што зарабляю шмат, але па бабруйскіх мерках годна.

–Калі не сакрэт, колькі?

– Бруднымі мільёнаў шэсць, шэсць з паловай.

– І вы лічыце, што гэта годная зарплата настаўніка гімназіі? Вас, вашых калег яна задавальняе?

– Гэта як паглядзець. Кажучы пра заробкі, трэба рабіць агаворкі. Верагодна, невысокія зарплаты – гэта адна з прычын падзення прэстыжу прафесіі настаўніка. Але калі параўнаць, то сярэдні заробак па Бабруйску значна ніжэйшы. За 9 гадоў працы мне ні разу не затрымлівалі зарплату нават на адзін месяц. Я пакуль не жанаты, можа, таму мне хапае.

– Прабачце, але атрымліваецца, што задавольваецеся малым?

– Хто хоча – выкручваецца. Добры педагог можа і не жыць на адну зарплату, знаходзіць дадатковыя заробкі – рэпетытарства, піша артыкулы.

-- А гэта нармальна?

– Канешне, не.

– Дык, можа, пра гэта і трэба перш за ўсё гаварыць з высокіх трыбун?

– Магчыма, але праблем у адукацыі насамрэч вельмі шмат. На мой погляд, спачатку неабходна наладзіць адукацыйны працэс, каб не было рэзкіх змен у праграмах, у падручніках. За ўсе гады, што я працую ў школе, напэўна, не было і года, каб планаванне новага навучальнага года праходзіла па ранейшых праграмах. Кожны год у нас штосьці змяняецца і не заўсёды сістэма паслядоўная. Тыя ж профільныя класы: спачатку адмянілі, зараз уводзяць зноў. Цяпер пераглядаецца ЦТ, плануецца, што з наступнага года з'явяцца заданні творчага тыпу, як у расійскім Адзіным дзяржаўным экзамене.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ПУЛЬС

Сямашка не дамовіўся

Віцэ-прэм'ер Беларусі Уладзімір Сямашка правёў са сваім расійскім калегам Аркадзем Дварковічам сустрэчу па пытанні цаны на газ, які пастаўляецца ў Беларусь. Рашэння па рознагалоссях пакуль не знойдзена, паведаміла агенцтва РИА "Новости" са спасылкай на крыніцу, якая ўдзельнічала ў абмеркаванні з расійскага боку.

Як вядома, з пачатку года беларускія ўлады ставяць пытанне аб справядлівасці цяперашняй цаны расійскага газу для нашай краіны. У прыватнасці, прэм'ер-міністр краіны Андрэй Кабякоў казаў, што цана расійскага газу для Беларусі павінна складаць 80 долараў за тысячу кубаметраў замест бягучых 142 долараў. Больш за тое, кіраўнік Мінэнерга РФ Аляксандр Новак заяўляў, што Беларусь за студзень–красавік 2016 года завінавацілася «Газпрому» больш за 125 мільёнаў долараў.

Бедных паболела

У першым квартале колькасць сем'яў, якія жывуць за мяжой беднасці, зноў павялічылася. Калі на пачатак года малазабяспечаных хатніх гаспадарак было 147 тысяч 179, то па выніках першага квартала іх колькасць перавысіла 151 тысячу.

Паводле звестак Белстата, за рысай беднасці ў першым квартале аказалася 3,9% ад агульнай колькасці хатніх гаспадарак краіны. Гэта сем'і, якія дазваляюць сабе ў месяц суму, меншую за бюджэт пражытачнага мінімуму (каля 1,7 мільёна рублёў). Усяго ў Беларусі па дадзеных перапісу насельніцтва 2009 года налічваецца 3 мільёны 873 тысячы 139 хатніх гаспадарак.

НАДВОР'Е

К выхадным крыху пахаладае...

Усе працоўныя дні, прагназуюць сіноптыкі, будуць цёплымі. Сёння днём +22...+28, кароткачасовыя дажджы і навальніцы. З **1 па 3 чэрвеня** ў Беларусі пераважна без ападкаў, толькі па паўднёвым захадзе краіны прагназуюцца кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература ноччу +10...+17°С, днём +19...+26°С.

У выхадныя ўладу над надвор'ем возьмуць атмасферныя франты з паўночнага захаду: прыйдзе воблачнасць і дажджы, а таксама ўсталюецца больш свежае надвор'е. У суботу ноччу +7...+14°С, днём +18...+25°С. У нядзелю ноччу месцамі, днём на большай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы. У асобных раёнах навальніцы. Тэмпература ноччу +7...+14°С, днём +16...+23°С.

СДЕЛКА

МАЗ хочет получить почти 2 миллиона долларов

«Минский автомобильный завод» – управляющая компания холдинга «БЕЛАВТОМАЗ» – предлагает к продаже третьим лицам 3 тыс. 9 акций (44,4% уставного фонда) совместного белорусско-немецкого предприятия закрытого акционерного общества «МАЗ-МАН», сообщили БЕЛТА в пресс-службе Государственного комитета по имуществу.

Стоимость пакета акций в валюте ценообразования (с учетом округления до целого числа) – 1,808 млн долларов. Покупателям предлагают рассрочку на полгода.

Белорусско-немецкое предприятие производит грузовики, погрузчики и снегоболотоходы.

ВІНШУЕМ!

Яна – першая!

Сёння дзень нараджэння ў пісьменніца Святланы Алексіевіч. Але ў Мінску яе няма. І тэлефонныя званкі пачалі раздавацца ў рэдакцыі "Народнай Волі" – як павіншаваць, дзе знайсці, каб выказаць шчырыя захапленні? І тады мы прапанавалі чытачам старонкі нашай газеты – яе Святлана Аляксандраўна, калі вернецца з камандзіроўкі, прачытае абавязкова.

Я жадаю Святлане Аляксандраўне новых кніг – па-беларуску

Наталка БАБІНА, старшыня Таварыства ўкраінскай літаратуры пры Саюзе беларускіх пісьменнікаў:

– Я жадаю Святлане Аляксандраўне новых кніг! А беларускім чытачам яе – каб гэтыя кнігі былі па-беларуску. Святлана Алексіевіч, чалавек заўсёды самастойных і неардынарных рашэнняў, дабілася ўсяго са сваёй прозай, напісанай па-руску. Якім моцным, якім натхняючым для нас крокам стала б, калі б сваю наступную кнігу яна паспрабавала напісаць на беларускай, не чужой для яе, як яна заўсёды падкрэслівае, мове. Гэта стала б яе чарговай перамогай, і моцна памагло б беларушчыне. Увогуле, Святлана Алексіевіч, у якой маці была ўкраінкай, а тата беларусам, для мяне такі жывы сімвал беларуска-ўкраінскага культурнага супрацоўніцтва, і я дужа рада, што ў першым нумары беларуска-ўкраінскага альманаха "Справа" друкаваўся ўрывак з яе кнігі "Час секанд-хэнд", які я пераклала на ўкраінскую мову. Гераіня гэтага ўрыўка жыве на Брэстчыне, і я намагалася перакласці яе мову з літаратурнай рускай на такую, якой гавораць на Брэстчыне.

Уплыў Святланы Алексіевіч у маштабах планеты Зямля зараз вялізны. І я жадаю – але гэта ўжо не ёй, а нашым дзяржаўным чыноўнікам – зразумець гэта і годна адзначыць яе заслугі найперш тут у нас у Беларусі.

«Цинковые мальчики» – это мальчики моего поколения

Виктор БАБАРИКО, белорусский банкир, филантроп, коллекционер:

– Уважаемая Светлана Александровна! Мое знакомство с Вами (заочное) и Вашим творчеством (очное) началось с книги «Цинковые мальчики». «Цинковые мальчики» – это мальчики моего поколения. В то время нас воспитывали в духе героизма войны, в духе того, что добро должно быть с кулаками, что может быть справедливая и оправданная война. Но вы показали не героизм войны, а ее внутреннюю ужасающую суть через судьбу тех самых мальчиков и девочек. Вы еще раз напомнили миру, что, начиная войну, ты заключаешь сделку с дьяволом, в которой не может быть никакого победителя, кроме одного владыки тьмы. Эта простая мысль, к всеобщему прискорбию, опять стала актуальной в наши дни. Я хотел бы Вам пожелать твердости духа, ясности ума, радости сердца и здоровья тела! Пусть Ваши произведения будут и дальше воспитывать поколения сторонников гуманистической идеи. С днем рождения!

(Працяг на 3-й стар.)

РЭХА ТРАГЕДЫІ

Ці адчувае Юрый Сівакоў віну за трагедыю на Нямізе?

17 гадоў таму ў пераходзе станцыі метро "Няміга" загінулі 53 чалавекі.

Трагедыя адбылася 30 мая 1999 года. Па факце гібелі людзей была распачата крымінальная справа, аднак вінаватых не знайшлі. Галоўным вінаватым у трагедыі быў фактычна прызнаны «збег абставін».

Родныя ахвяраў неаднаразова звярталіся ў суды з іскамі да гарадскіх улад, міліцыі, арганізатараў «Піўнога фэсту» – піўзавода «Аліварыя», радыёстанцыі «Мир» і кампаніі «Клас-клуб ДК», аднак гэтыя іскі не былі задаволены.

У той час міністрам унутраных спраў Беларусі быў Юрый Сівакоў. Ці адчувае ён сёння пэўную віну за трагедыю 17-гадовай даўніны?

"*У гэтай справе вельмі дасканала разбіраліся следчыя, спецыяльная камісія*, – распавёў **Юрый Сівакоў** "Народнай Волі". – *У дзеяннях тых, хто ажыццяўляў ахову правапарадку, следчыя нічога крамольнага не знайшлі. Былі пытанні да арганізатараў, якія зладзілі "танцы на касцях" падчас Хроснага ходу. Да таго ж быў збег абставін – і надвор'е, і цэлы шэраг іншых момантаў... Але, паўтаруся, калі казаць пра дзеянні супрацоўнікаў міліцыі, то не было тады нейкіх момантаў, за якія зараз было б сорамна і мучыла б сумленне*".

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧУЛІ?

У Крупках масава судзяць прадпрымальнікаў

Раней, 5 красавіка, супрацоўнікі міліцыі (ОБЭП) прыйшлі на мясцовы рынак з праверкай. Прадпрымальнікі, як сцвярджаюць, былі ўпэўнены, што ў іх усе дакументы адпавядаюць указу №222 і папросту вырашылі зачыніць свае гандлёвыя кропкі. У выніку міліцыянеры склалі пратаколы на тых прадпрымальнікаў, чые ралеты былі апушчаны. Усяго – 26 адміністрацыйных пратаколаў. Праз нейкі час прадпрымальнікам паведамілі, што іх не будуць судзіць па гэтых абвінавачаннях. Аднак не паспелі яны абрадавацца, што ўсё скончылася добра, як на іх паступілі новыя пратаколы. Гэтым разам іх абвінавацілі ў парушэнні правілаў гандлю: яны зачыніліся нібыта раней пазначанага тэрміну без дазволу адміністрацыі. За гэта парушэнне прадугледжана пакаранне ад 0,25 да 10 базавых велічынь. Прадпрымальнікі кажуць, "што насамрэч улады хочуць прадэманстраваць, што мы знаходзімся ў залежнасці ад іх".

Судовыя працэсы адбыліся ўчора. Пакаранні суд выносіў розныя, некаторых прадпрымальнікаў нават апраўдалі, некаторым выпісалі мінімальны штраф, бо яны прызналі сваю віну. Самы вялікі штраф – 2 базавыя велічыні атрымаў Аляксандр Бандарэнка. "*Ён не толькі не прызнаў сваёй віны, але і запрасіў на суд журналістаў*, – паведамілі яго калегі.

Дарэчы, спецыяліст аддзела эканомікі Крупскага райвыканкама, Надзея Бераснёва, якая, па словах прадпрымальнікаў, выклікала 5 красавіка ОБЭП на прадпрымальнікаў, "Народнай Волі" сваю пазіцыю пракаментаваць адмовілася.

Любоў ЛУНЁВА.

СТОП-КАДР

Азмрочаны юбілей

Не лепшым чынам складваюцца справы на Мінскім трактарным заводзе. За мінулы год страты перавалілі за 55 мільёнаў долараў. Таму 70-гадовы юбілей прадпрыемства, які адзначаўся на мінулым тыдні, быў у пэўнай ступені азмрочаны. Але ж нягледзячы на гэта на сталічных вуліцах адбыўся парад трактароў розных перыядаў развіцця МТЗ. Не абышлося без канцэртаў, пасадкі алеі дрэваў, спаборніцтваў асілкаў…

ПОСОЛЬСКИЙ ДВОР

Дипломаты сыграли в теннис

В первом дипломатическом теннисном турнире приняли участие руководители и сотрудники дипломатических миссий, аккредитованных в Беларуси, представители Министерства иностранных дел, а также органов государственного управления.

Участники турнира соревновались в индивидуальном и парном разрядах. Победу в индивидуальном разряде одержал представитель посольства Венесуэлы, в парном – сотрудники Министерства иностранных дел Беларуси. Победу в миксте завоевали посол Италии с супругой.

Награждал победителей министр иностранных дел Владимир Макей. Как сообщает пресс-служба белорусского МИД, он выразил уверенность, что проведение теннисного турнира дипломатов станет в Минске хорошей традицией.

Кирилл БУБНОВ.

НРАВЫ

Ушла из дома и…

Несовершеннолетняя жительница Бобруйска Владислава пропала днем 22 мая. Школьница ушла из дома и не вернулась. Естественно, что начались ее поиски.

Через неделю Владислава была обнаружена на одной из квартир в центре города в компании молодых людей 18–19 лет. По словам старшего оперуполномоченного отделения розыскной работы отдела уголовного розыска УВД Бобруйского горисполкома Андрея Яскевича, за неделю девочка сменила несколько квартир. В настоящее время представители инспекции по делам несовершеннолетних пытаются разобраться в причинах демарша школьницы. К слову, это уже не первый случай ухода девочки из дома.

БЕЗ РЭТУШЫ

Іван ПЯСЕНКА, настаўнік гісторыі, дэлегат Усебеларускага народнага сходу:

«Зарабляю няшмат, але па бабруйскіх мерках годна»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Гісторыя Беларусі, на мой погляд, павінна выкладацца па-беларуску. І так, дарэчы, раней было. Я прыйшоў у школу ў 2007 годзе і два гады гісторыю Беларусі выкладалі выключна па-беларуску. Потым гэтую абавязковасць знялі. Навошта?

– Тое, што беларускі дух знікае са школы, вас турбуе?

– На сваіх уроках я стараюся выкладаць па-беларуску. Беларуская мова – мая родная мова. Я скончыў беларускамоўную плынь гістарычнага факультэта. Там, дзе магчыма, мова прысутнічае на маіх уроках. Рыхтуюць вучні па гісторыі Беларусі справаздачы на беларускай мове, я гэта толькі вітаю. Сшыткі вядуць па-беларуску – я таксама толькі "за".

– У Бабруйску няма ніводнай беларускамоўнай школы, ніводнага беларускамоўнага класа. Ці ўздымаецца на ўзроўні гарадской адміністрацыі гэтае пытанне? Ці не пра гэта трэба гаварыць на Усебеларускім сходзе?

– Праблема злабадзённая. На жаль, актыўна гэтае пытанне ў горадзе не ўздымаецца… Зараз будуецца новая школа, але, калі не памыляюся, гэта будзе звычайная сярэдняя школа з рускамоўным навучаннем. Чуў, што ў Маладзечне, у Магілёве размовы пра адкрыццё беларускамоўных класаў ідуць, у Бабруйску – не ведаю… Нашы дзеці, напрыклад, калі жадаюць, могуць вывучаць прадметы па-беларуску: былі ахвотныя вучыць гісторыю Беларусі па-беларуску, праблем з падручнікамі не ўзнікала. Праўда, большасць бацькоў на бацькоўскім сходзе захацелі, каб іх дзеці навучаліся па-руску, толькі адзінкі займаюцца па гісторыі па-беларуску. Але шмат вучняў з гімназіі з задавальненнем наведваюць курсы "Мова нанова". Цікавасць да роднай мовы ў школьнікаў ёсць. З намі таксама супрацоўнічае Таварыства беларускай школы… Дарэчы, наша гімназія была славянскай гімназіяй, калісьці ў нас былі профільныя класы і выкладаліся славянскія мовы. А потым мы сталі звычайнай гімназіяй, філалагічныя класы засталіся, але такога профілю – толькі беларуская мова, беларускамоўнае навучанне, у нас няма.

– А як часта ў горадзе ўздымаецца праблема вяртання ў школу беларускай мовы, беларускамоўнага навучання?

– Я такіх размоў не чуў, я ўсяго толькі настаўнік.

– Трэба разумець, добры настаўнік, калі вас запрасілі выкладаць у гімназію праз тры гады пасля заканчэння ўніверсітэта? Зараз вось сталі дэлегатам Усебеларускага сходу. Дарэчы, а як вас вылучалі на гэты форум?

– Прапанавалі з аддзела адукацыі, сказалі, што вылучаюць маладых і сказалі, што патрэбна спачатку выступіць, звярнуцца з прамовай на гарадскім сходзе. Я выступіў, адказаў на пытанні…

– Іван Эдуардавіч, а вам не падаецца, што гэта мерапрыемства – прафанацыя, марнаванне грошай?

– Я ведаю, што ёсць рознае меркаванне адносна Усебеларускага народнага сходу. Але я ведаю, што на сходзе прадстаўлены амаль усе прафесіі, насамрэч туды адбіраюць лепшых, прафесіяналаў. Таму можна гэта разглядаць як сход людзей, якія ў сваёй сферы працуюць добра. І гэтыя людзі маюць права звярнуцца да ўлад і, магчыма, іх прапановы будуць пачуты…

Марыя ЭЙСМАНТ.

ТРЫВОЖНАЯ ТЭМА

«ЧП» у мінскай гімназіі №74

У папярэднім нумары "Народнай Волі" была змешчана вялікая падборка пра здарэнне, якое адбылося на мінулым тыдні ў вышэйназванай сталічнай гімназіі. Паколькі яшчэ далёка не ўсе кропкі пастаўлены над "і", газета вяртаецца да трагічнай тэмы.

Юрый КОЗІК, намеснік галоўнага ўрача 10-й гарадской бальніцы:

«Стан настаўніцы – сярэдняй цяжкасці…»

Параненая настаўніца працягвае заставацца ў сталічнай 10-й гарадской бальніцы, дзе была прааперыравана на мінулым тыдні.

"На сёння яе стан урачы ацэньваюць як сярэдняй цяжкасці, – паведаміў учора "Народнай Волі" намеснік галоўнага ўрача па хірургічнай дапамозе бальніцы Юрый Козік. – *Пасляаперацыйны перыяд праходзіць у звычайным рэжыме*".

КАНФІДЭНЦЫЯЛЬНА

«Гэта вельмі добрая, адэкватная сям'я»

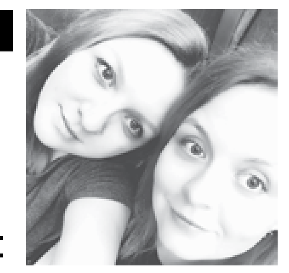
Перад сустрэчай мая суразмоўца адразу папярэдзіла: поўная ананімнасць, ні імя, ні прозвішча, ні ўзросту. Па прафесіі яна настаўніца, працуе ў адной з мінскіх школ, але добра кантактуе з педагогамі гімназіі №74. Паводле яе слоў, ад інфармацыі пра ход следства настаўнікі ізаляваны цалкам, ім нічога невядома. Самі яны надзвычай баяцца глабальных праверак і арганізацыйных высноў з боку начальства. Асабліва яны хочуць абараніць дырэктара гімназіі, **Аляксандру Іванаўну В'юнову**, якой ужо споўнілася 60 гадоў.

Як вядома маёй суразмоўцы, бацькі Даната – урачы. «*Гэта вельмі добрая, адэкватная сям'я*». У настаўніцкім асяроддзі ніхто не абмяркоўваў іх паводзіны. Ні Данат, ні яго бацькі ніколі не вымагалі ў настаўнікаў адзнакі, што распаўсюджана ў асяроддзі школьнікаў. Бацькі былі вельмі патрабавальныя да паводзін і вучобы Даната. Хлопца настаўнікі характарызуюць як спакойнага, прыязнага, ураўнаважанага, абсалютна не канфліктнага вучня, у якога ніколі не было зрываў.

Сваю калегу настаўнікі характарызуюць дастаткова супярэчліва: "*настаўніца вышэйшай катэгорыі, але старой загартоўкі, суперпатрабавальная. Вучні называлі яе тыранам*». Ходзяць чуткі, што яе баялася нават дырэктар. Як сказала мая суразмоўца, педагог дастаткова даўно выказвала незадавальненне Данатам, таму, магчыма, канфлікт узнік не ў той дзень, калі здарылася трагедыя, а значна раней.

Васіль СТАСЕВІЧ.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Дар'я ДЗЕМІДОВІЧ, дачка настаўніцы Валянціны Губарэвіч:

«Ніякіх каментарыяў, пакуль не будзе скончана следства»

У мінулым нумары "Народнай Волі" ўжо расказвалася чытачам, што Валянціна Губарэвіч шмат падарожнічала з вучнямі, чыім класным кіраўніком яна з'яўлялася. [illegible] адбывацца ў XXI стагоддзі", – напісала беларуска ў сацыяльных сетках (дарэчы, па-англійску). "*Я не хачу, каб тое ж самае адбылося з маёй краінай*", – дадала яна і рытарычна запыталася: "*Калі жыццё ў Расіі такое добрае, чаму з кожным годам усё больш і больш расіян шукаюць работу ў Кітаі?*"

Са сваёй сястрой Дар'яй Кацярына падтрымлівае цудоўныя адносіны. "*Мне вельмі пашанцавала з сястрой*, – напісала яна ў сацыяльных сетках. – *Яна можа ўсё: зрабіць і ўкладку, і макіяж, і тырамісу* (італьянскі шматслойны дэсерт. – **Аўт.**). *А яшчэ, як аказалася, унутрымышачную ін'екцыю. Зусім не балюча*".

Другая дачка Валянціны Уладзіміраўны ўзяла шлюб і змяніла прозвішча. **Дар'я Дземідовіч** таксама скончыла ліцэй БДУ, вучылася ў Беларускім дзяржаўным універсітэце і Еўрапейскім дзяржаўным універсітэце (у апошнім вывучала турызм). У гэтай сферы яна пабудавала сваю кар'еру. Цяпер Дар'я Дземідовіч – дырэктар турыстычнай кампаніі «Панда трэвел». Цікава, што турыстычныя агенцтвы з такой жа назвай дзейнічаюць і ў іншых краінах свету. Напрыклад, ва Украіне, Казахстане і нават у Ганалулу (што на Гавайскіх астравах). [illegible] пад стрэхамі, глядзелі на нас, усміхаліся і пляскалі ў далоні".

Натуральна, брэндам кампаніі «Панда трэвел» з'яўляецца панда, або, як яе раней называлі, плямісты мядзведзь. Офіс фірмы размяшчаецца ля станцыі метро "Маскоўская" насупраць "Беларусьфільма". Фасад будынка добра абшарпаны, але ўнутры праведзены шыкоўны рамонт. Шараговых менеджараў усяго два (абедзве дзяўчыны). Іх начальніца Дар'я Дземідовіч працуе ў асобным кабінеце. Праўда, на кантакт з журналістам яна не была настроена. Як толькі я пераступіў парог кабінета і закрыў за сабой дзверы, нават не паспеўшы прадставіцца, Дземідовіч адразу адкрыла іх (з падтэкстам "хай усе чуюць"). Пасля таго, як я папрасіў расказаць пра маці, Дар'я адразу заявіла: "*Да пабачэння!*" Спробы задаць хаця б адно пытанне (бо хто, як не дачка, мог бы расказаць пра прафесійную дзейнасць сваёй маці, яе захапленні і звычкі, сённяшні стан здароўя) плёну не далі. "*Ніякіх каментарыяў, пакуль не будзе скончана следства*", – заявіла Дземідовіч.

Дзяніс МАРЦІНОВІЧ.

Фота з сацыяльных сетак.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Алег ПАНЧАНКА:

«У хлопца агрэсіі – нуль!»

Карэспандэнт "Народнай Волі" пагутарыў з Алегам Панчанкам – трэнерам па рукапашным баі Даната Скакуна.

– Данат у мяне займаецца з дзіцячага ўзросту – гадоў у 5–6 яго прывялі ў секцыю, – распавядае суразмоўца. – Нічога дрэннага пра хлопца сказаць не магу, і я ўвогуле да гэтага часу знаходжуся ў шокавым стане пасля таго, як адбыўся інцыдэнт. [illegible]

– Я глыбока ў душу не залазіў… Але ў нашай групе ён меў нармальныя зносіны з іншымі хлопцамі, не было нейкіх канфліктных сітуацый.

– Вы казалі, што на трэніроўкі Данат хадзіў нерэгулярна. Гэта было яму нецікава?

– Проста хлопец мог разоў 8–10 за год хварэць, а таму, натуральна, прапускаў і трэніроўкі. За месяц мог усяго адзін раз з'явіцца. Пасля некалькі тыдняў трэніруецца і зноў захварэе.

Не верыцца, што такое магло здарыцца. Разумееце, я ж трэнер, бачу дзяцей. У некаторых унутры бывае нават подласць, але ў Даната не было гэтага і блізка. Дарэчы, я шмат распавядаў дзецям, што наш від спорту – гэта, каб абараніць сябе, а не нападаць. Здаецца, усе гэта разумелі…

[illegible] **паняцце, як спартыўная злосць, агрэсія…**

– У Даната гэтага абсалютна не было. У яго агрэсіі – нуль! Гэта той выпадак, калі чалавек – не баец. У яго было толькі адно дасягненне, калі два гады таму на спаборніцтвах па рукапашным баі заняў 1-е месца. Ды і то ў гэтай вагавай катэгорыі былі ўсяго два чалавекі, і адзін адмовіўся ад бою. Такім чынам Данат, нават не выступаючы на спаборніцтвах, стаў першым. Я бачыў, як ён гэтаму ўзрадаваўся. Не столькі медалю, як таму, што не трэба было спаборнічаць. Паўтаруся, ён не быў байцом. Спортам ён займаўся больш для таго, каб, што называецца, падтрымліваць фізічную форму. Бо акрамя гэтага наведваў курсы па французскай мове, нечым яшчэ займаўся…

– У хлопца былі нейкія мары наконт будучай прафесіі?

– Мне ён казаў, што хоча быць урачом… За тыдзень да інцыдэнта прыйшоў на трэніроўку, усё было нармальна. Паразмаўлялі пра заканчэнне навучальнага года, Данат запэўніў, што тут усё ў парадку.

– Кажуць, што сяброў у Даната было не вельмі шмат…

Алесь СІВЫ.

С МОЕЙ КОЛОКОЛЬНИ

Педагогическая трагедия

Елена МОЛОЧКО

[illegible] возрасте, считают психологи, гипертрофированное, очень часто ложно понятое чувство собственного достоинства.

У педагога главная защита его слово. Лучше с большой буквы – Слово. Именно оно сила. Только оно ставит учителя на недосягаемую высоту. Или же на одну доску с учениками. А бывает, что и опускает ниже плинтуса. Мой пятиклассник-племянник (дочка взрослая, ее историй я уже не припомню) намедни радостно делился в семье такой специфической метафорой от учителя труда: «Идите и закручивайте так ваши пипи-ки, как вы здесь крутите мне гайки!» Мальчик смеялся, в 11 лет этот важный «крантик» в организме его пока не сильно беспокоит. А если парень услышит такой пассаж от учителя, скажем, в 9-м классе, когда первый пушок на губах?

С другой стороны, был у нас случай уже и похлеще. Пришел наш пятиклашка домой с уроков с выпученными, я не преувеличиваю, глазами – учительница за ухо вывела его из класса. Классический вроде бы случай. Но у нашего горело не только ухо – аж все лицо. Его это сильно потрясло… Голову в плечи, смотрит зло, оглядывается – из домашнего озорника вдруг вылез такой маленький звереныш, того и гляди куснет. Закрылся в своей комнате, что-то буркнул, типа: «Не подходить!». Бабушка с сердечным приступом за сумочку и уже собралась к директору. Но остановили – пусть отдышится школьник, может, сам расскажет. Но сам как-то нехорошо и долго молчал. Позвонили классной. Она поведала, что выкобенивался наш мальчик на уроке, как в цир[illegible] неприятные вещи: «Сказать, что строгая, ничего не сказать»… «Довела»…

В общей картине драмы, оказывается, есть и такая сюжетная линия.

Понимаете, учитель для ученика всегда власть. Человек, который, во-первых, сильнее его физически (в начальной школе), затем сильнее интеллектуально. С детства ребенок смотрит взрослому в рот, хотя бы потому, что для того, чтобы выучиться, он должен слушать и слушаться. Но как любая власть, педагогическая тоже оружие обоюдоострое. Ее надо применять архиосторожно, уважая младшего, оберегая его честь и достоинство. Мне нравится, когда некоторые педагоги общаются со старшеклассниками на «вы». Подчеркнуто вежливо. Немаловажная деталь, позволяющая держать дистанцию друг с другом даже в конфликтной ситуации. Потому что если превысишь полномочия своей власти, пережмешь, все полетит кувырком, получишь бунт, склоку, а то и преступление. Школа – это ведь линза, в которой отражается все общество в целом.

Есть такая заповедь общения: не приближайся ко мне, не отдаляйся от меня – стань там, где я лучше всего виден. К любому ученику можно найти подход. Школьники, конечно, могут быть бездарными, ленивыми, апатичными, инертными, хулиганистыми. Но преступниками дети все-таки не рождаются. Уголовниками их делают те или иные обстоятельства – в семье или школе. Но тогда тем более вопрос: кто должен контролировать эти обстоятельства?

АКЦЫЯ

У падтрымку школьніка збіраюць подпісы пад петыцыяй

Яе збіраюцца накіраваць ва Упраўленне Следчага камітэта па г.Мінску і кіраўніку краіны.

Аўтары петыцыі на пляцоўцы change.org заклікаюць правесці следства неперадузята, з улікам усіх абставін справы.

На ўчарашні дзень свае подпісы пад петыцыяй паставілі каля 600 чалавек.

ВЕРСІІ

Што пагражае Данату?

Як вядома, у дачыненні да 16-гадовага **Даната Скакуна** заведзена крымінальная справа за замах на забойства.

Карэспандэнт "Народнай Волі" патэлефанаваў у Следчы камітэт Рэспублікі Беларусь, каб удакладніць, ці прад'яўлена Данату ўжо само абвінавачанне. Начальнік аддзела інфармацыі і сувязяў з грамадскасцю **Сяргей Кабаковіч** адказаў наступнае: "*Калі ў следства будзе магчымасць даць больш падрабязную інфармацыю, яна будзе прадастаўлена*". А пакуль застаецца толькі здагадвацца, які лёс чакае старшакласніка. Бо ў тэорыі дзеянні вучня можна трактаваць і як пакушэнне на забойства, здзейсненае з асаблівай жорсткасцю, і як учынак, здзейснены з хуліганскіх памкненняў (імкненне праявіць непавагу да грамадства і прадэманстраваць пагарду да агульнапрынятых правіл).

Натуральна, што падчас следства артыкул, па якім узбуджана крымінальная справа, можа змяніцца. Хутчэй за ўсё, на яго перакваліфікацыі будуць настойваць адвакаты хлопца. Напрыклад, у Крымінальным кодэксе маецца артыкул 147 "Наўмыснае прычыненне цяжкага цялеснага пашкоджання". Пакаранне ў такім выпадку – пазбаўленне свабоды ад чатырох да васьмі гадоў. Другі варыянт – абмежаванне свабоды ад трох да пяці гадоў на так званай "хіміі". Але ён магчымы толькі ў тым выпадку, калі на момант вынясення прысуду абвінавачаны ўжо стане паўналетнім.

Нарэшце, самы "лёгкі" для Даната Скакуна варыянт: калі следчыя і суд пацвердзяць, што злачынства адбылося ў стане афекту. Пад апошнім словам разумеецца стан раптоўна ўзнікшага моцнага душэўнага хвалявання, выкліканага гвалтам, здзекам, цяжкай абразай ці іншымі супрацьзаконнымі ці грубымі амаральнымі дзеяннямі пацярпелага. Або працяглай псіхатраўміруючай сітуацыяй, якая ўзнікла ў сувязі з сістэматычнымі процiпраўнымі або амаральнымі паводзінамі пацярпелага. Пакаранне ў такім выпадку – пазбаўленне свабоды да чатырох гадоў або "хімія" да пяці гадоў.

Вадзім БРОННІКАЎ.

ЖАХ!

«Злачынца прыйшоў да Валянціны раніцай і з парога пачаў збіваць»

Напад на сястру сусветна вядомага пісьменніка Васіля Быкава Валянціну адбыўся некалькі дзён таму. Злачынца моцна збіў 89-гадовую пенсіянерку прама ў яе хаце. Цяпер Валянціна Уладзіміраўна знаходзіцца ў аддзяленні рэанімацыі. Карэспандэнт «Народнай Волі» пабываў ва ўшацкай бальніцы і пацікавіўся станам здароўя Валянціны Быкавай.

Сястра вядомага пісьменніка жыве адна ў вёсцы Ваўчо Ушацкага раёна. Напад на пенсіянерку адбыўся ў мінулую пятніцу каля 9.30 раніцы. Невядомы пранік у хату з другога ўваходу і адразу пачаў збіваць адзінокую жанчыну.

– *У яе зламана правая рука, збіта левая, сінякі на твары*, – распавяла «Народнай Волі» суседка Быкавай Надзея Басуй. – *Зламаны рэбры, плечы ўсе сінія. Наляцеў са спіны, пачаў з парога біць, рот закрываў, каб не крычала… Гэта ўжо Валя казала, калі «хуткая» прыехала і міліцыя. Яна сама змагла выклікаць.*

Па словах Надзеі Мікалаеўны, злачынца спалохаўся, што яго ўбачыць кіроўца трактара, які ехаў міма хаты, і збег. Ніхто з суседзяў не бачыў нападніка на Валянціну Быкаву. Да гэтага падобнага ў вёсцы не адбывалася, хоць у Ваўчо жыве нямала адзінокіх пенсіянераў.

– *Міліцыя ўсіх апытвала па некалькі разоў*, – кажа Надзея Басуй. – *Усё адбылося раніцай, хто на агародзе ў гэты час, хто хатнімі справамі займаецца… Нічога і не чулі. Дзякуй Богу, што спужалі злодзея, а то яшчэ горш магло б усё скончыцца. Валя сказала, што не паспеў ён зайсці ў залу, таму нічога не прапала.*

Вяскоўцы лічаць, што злачынец быў не мясцовы, але ведаў, што ў Быкавай у доме будуць грошы – за некалькі дзён да нападу Валянціна Уладзіміраўна атрымала пенсію.

– *Грошы ёй прынеслі 24 мая, а напалі 27*, – кажуць жыхары Ваўчо. –*Ведалі, што адзінокая, старая ўжо… І ён адразу ж пайшоў праз другія дзверы ў хату, ведаў, што з вуліцы дзверы зачынены! Развялося цяпер беспрацоўных, бамжоў, якія за бутэльку гарэлкі на ўсё гатовы. Можа, хтосьці з суседніх вёсак, у нас і няма такіх, хто мог бы напасці, адны пенсіянеры жывуць.*

Пакуль Валянціна Уладзіміраўна знаходзіцца ў аддзяленні рэанімацыі ўшацкай бальніцы. Наведаць сястру знакамітага пісьменніка карэспандэнту «Народнай Волі» днём у нядзелю медыкі не дазволілі. Дзяжурны доктар запэўніў, што пацярпелай аказваецца належны догляд, але наведванні ў аддзяленні рэанімацыі забаронены.

– *Пакуль я не магу сказаць, калі мы перавядзём яе ў звычайную палату*, – сказаў «Народнай Волі» доктар Аляксандр Вусько. – *Усё залежыць ад яе стану, цяпер ён стабільна цяжкі. Ніякай іншай інфармацыі я даць не магу, у мяне ёсць свае інструкцыі. Паверце, што Валянціна Быкава забяспечана ўсім неабходным.*

Раман ВАСЮКОВІЧ.

Фота аўтара (з архіва).

СПЕЦЫЯЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

Суперакцыя са… збоем

onliner.by

На сённяшні дзень у Мінску працуюць дзевяць магазінаў гандлёвай сеткі "Гіпа". Я вырашыў наведаць адзін з іх – у мікрараёне "Уручча" па вуліцы Гарадзецкай, 30. Менавіта ў той дзень, калі пачалася, як анансавалася, суперакцыя – тавараў можна было набыць па формуле "два па кошце аднаго".

Спачатку вывучыў рэкламны буклет, каб, як кажуць, не губляць часу. Акцыйныя тавары з катэгорыі "два па кошце аднаго" размясціліся на шасці старонках маляўнічага буклета. Вось некаторыя пазіцыі. "Шпроты ў алеі з салакі". Кошт адной 160-грамовай баначкі – 25.800 (другая акцыйная ідзе бясплатна), крабавыя палачкі Vici – дзве ўпакоўкі за 10.200, каўбаса салямі "Асаблівая" – за дзве палачкі вагой 320 грамаў – 91.800, дзве банкі зялёнага гарошку ад сусветнавядомага французскага вытворцы "Bonduelle" – 19.200, вада мінеральная "Есентукі" аб'ёмам 1,5 літра – 9800. Акрамя харчовых тавараў па акцыі прадаваліся тавары бытавой хіміі, кашачы корм, талеркі і салатніцы.

Дарэчы, піяр-кампанія да будучай акцыі ішла маштабна – стосы буклетаў былі раскіданы ў магазінах сеткі, пра будучую акцыю можна было прачытаць і на сайце "Гіпа" ў інтэрнэце, пачуць па радыё. Карацей, пакупнікі былі добра "апрацаваны" да гадзіны Х.

Аднак не паспела скідачная акцыя стартаваць, як высветлілася, што ў пакупнікоў няма магчымасці "затарыцца". Даведаўшыся, што я еду ў магазін ва Уручча, мая знаёмая Ірына Браніславаўна, якая напярэдадні спецыяльна паехала ў супермаркет "Гіпа", што знаходзіцца ў мікрараёне "Лошыца", расказала: "*Пра акцыю даведалася загадзя, нават сына ўпрасіла завезці на машыне менавіта сюды, хаця жывём мы ў іншым раёне.*

У краме былі недзе ў 11.30 раніцы. Народу процьма. Хто перад выхаднымі на дачу закупляецца, хто, як мы, прыйшлі спецыяльна пад акцыю. Узялі вазок, пайшлі закупляцца. Набралі харчовых прадуктаў – гарошку, кавы, гарбаты. Падышлі да касы – чэргі доўгія, хаця працавалі ўсе касіры. Стаім, а чарга не рухаецца. Высветлілася, што ў камп'ютарнай праграме нейкі збой. Спачатку па гучнай сувязі абвясцілі, што з-за тэхнічных непаладак няма магчымасці прабіваць "акцыйныя" тавары, папрасілі пачакаць гадзіну. Мы сталі чакаць. Гадзіна мінула, а сітуацыя не змянілася. Тэрмін чакання працягнулі яшчэ на гадзіну. Хтосьці застаўся чакаць, хтосьці плюнуў, дарэчы, як і я, пакінуўшы вазок з набранымі таварамі, сышлі з крамы ні з чым. Ад гэтага ў персанала толькі работы прыбавілася – дзяўчаткі разбіралі вазкі пакупнікоў, якія так і не дачакаліся, што сістэму наладзяць".

Каб не трапіць у такую сітуацыю, перш чым ехаць, патэлефанаваў у інфармацыйны цэнтр "Гіпа", запытаўся, якая верагоднасць таго, што прыкры інцыдэнт можа паўтарыцца.

– *Сервер быў перагружаны, праграма не вытрымала такога наплыву пакупнікоў*, – паведамілі мне. – *Падобная сітуацыя здарылася ва ўсіх нашых магазінах. Праграмісты змаглі за дзве гадзіны выправіць паломку. Спадзяёмся, больш такое не паўторыцца.*

Такім чынам, у суботу каля апоўдня я быў у "Гіпа" на Гарадзецкай, 30. У параўнанні з пятнічным ажыятажам наплыў пакупнікоў быў значна меншы. Ля стэлажоў з акцыйнымі таварамі народу шмат не назіралася. Многія старанна вывучалі цэннікі, не хапалі ўсё, што стала таннейшым на 2 дні.

…"Дзе той гарошак ад смерці?" – ходзіць і абураецца паміж шэрагаў мужчына. Знаёмімся. Барыс Сяргеевіч, жыхар мікрараёна "Уручча", пастаянны пакупнік у "Гіпа". Жонка напісала яму спіс, і паслухмяны мужчына пайшоў выконваць заданне:

– *Мы і ўчора тут разам з жонкай былі, якраз трапілі ў той момант, калі сістэма дала збой, чакаць не сталі, дык вось я і сёння зноў тут. Народу сёння амаль няма, не тое што ўчора. Прызнаюся, ледзь з жонкай не пасварыліся. Такое ўражанне, што кошт другой "падарачнай" адзінкі ўкладзены ў кошт першай. Вось гарошак той жа – цана дзвюх банак 19.200. Я асабліва не ведаю розніцы, гарошак і гарошак. І ў іншых крамах банка каштуе 9000, дык там дзве можна ўзяць танней, чым на акцыі тут. А ўвогуле, трэба ведаць, што па той акцыі браць. Вось мыючы сродак – паўлітровы "Сарці" 17.900 за дзве паўлітровыя банкі. Гэта танна. Гарбата "Ліптан" – 29.800 за дзве пачкі, таксама як задарма. Уважлівым трэба быць… А ўвогуле "Гіпа" добры магазін – акцыі пастаянна тут адбываюцца, да таго ж у пастаянных пакупнікоў ёсць спецыяльныя скідачныя карты. Шкада, што здарылася такая непрыемнасць са збоем, але ж з кім не бывае…*

А можа, збой адбыўся не выпадкова? У разумных людзей такое пытанне ўзнікае.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ФОТАФАКТ

Купала на брэсцкай вуліцы

На адным з дамоў на вуліцы **Янкі Купалы** ў Брэсце днямі з'явіўся партрэт самога класіка беларускай літаратуры. Як піша "Віртуальны Брэст", аўтарам графіці стала мясцовая мастачка **Ганна Яцкевіч**.

Да партрэта Янкі Купалы дадалася цытата з верша: «Не шукай ты шчасця, долі на чужым далёкім полі».

Раней на адным з дамоў на вуліцы Маякоўскага з'явіўся партрэт яшчэ аднаго класіка літаратуры – **Максіма Багдановіча**. Абодва партрэты ўваходзяць у праект «Вулічныя вершы». Наступным насценным малюнкам павінна стаць выява **Якуба Коласа**.

ПРЭЦЭДЭНТ

Антон Матолька падаў у суд на Белтэлерадыёкампанію

Папулярны фатограф змагаецца за павагу да аўтарскага права.

Гэта гісторыя пачалася яшчэ год таму, але дайшла да суда толькі цяпер. Вясной 2015 года фатограф і блогер **Антон Матолька** зрабіў некалькі фотаздымкаў паўночнага ззяння, якое было бачна ў Беларусі, і размясціў іх на сваім асабістым сайце, а таксама ў сацыяльных сетках. Белтэлерадыёкампанія выкарыстала іх у сваім сюжэце, не спытаўшы дазволу ў Матолькі і не пазначыўшы яго аўтарства.

Даведаўшыся пра такі факт, фатограф публічна абурыўся. У выніку праз пэўны час фотаздымкі ў сюжэце ўжо былі падпісаны. Але ніякіх прабачэнняў не прагучала. Тады фатограф напісаў у Белтэлерадыёкампанію ліст, у якім прапанаваў тэлеканалу публічна папрасіць у яго прабачэння за парушэнне аўтарскіх правоў. А таксама выплаціць яму 15,4 мільёна беларускіх рублёў. Адкуль узнікла такая сума? 10 мільёнаў Матолька ацаніў як кампенсацыю маральнай шкоды за парушэнне асабістых немаёмасных правоў (права на імя і права на аўтарства). Яшчэ 5,4 мільёна – за парушэнне маёмасных правоў на тры паказаныя ў сюжэце фотаздымкі.

У сваім адказе старшыня Белтэлерадыёкампаніі **Генадзь Давыдзька** назваў прэтэнзіі Матолькі неабгрунтаванымі. Логіка чыноўніка наступная. Фотаздымкі былі змешчаны ў вольным доступе ў інтэрнэце. Калі з боку іх аўтара або іншага праваўладальніка адсутнічае забарона, іх нібыта можна свабодна выкарыстоўваць у СМІ.

Цяпер Антон Матолька вырашыў даказаць сваю правату праз суд. Папярэдняе пасяджэнне адбудзецца 9 чэрвеня ў Вярхоўным судзе. Абараняць інтарэсы Матолькі будзе адвакат **Марыя Колесава-Гудзіліна.**

Васіль СТАСЕВІЧ.

ЧУЛІ?

Плануюць павысіць дапамогу па беспрацоўі

Адпаведная прапанова ў самы бліжэйшы час будзе ўнесена ва ўрад. Пра гэта паведаміў прадстаўнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны падчас арганізаванага Федэрацыяй прафсаюзаў "круглага стала". Паводле слоў прадстаўніка, Навукова-даследчы інстытут Мінпрацы вывучае магчымасці стварэння сістэмы страхавання па беспрацоўі.

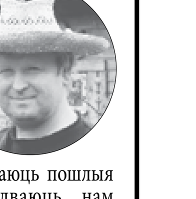
Як вядома, беларускія беспрацоўныя атрымліваюць вельмі сціплую дапамогу ад дзяржавы. Паводле дадзеных Статкамітэта СНД за першыя тры месяцы 2016 года, у нашай краіне памер дапамогі па беспрацоўі быў адным з самых нізкіх у Садружнасці – 13 долараў у эквіваленце. І гэта пры тым, што за апошні год колькасць афіцыйных беспрацоўных павялічылася на 37,1% (па гэтым паказчыку Беларусь апярэдзіла іншыя краіны СНД). На 1 красавіка 2016-га іх колькасць складала 53,5 тысячы чалавек.

ВІНШУЕМ!

Яна – першая!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дзякуй за доўгую працу дакументаліста-пісьменніка!

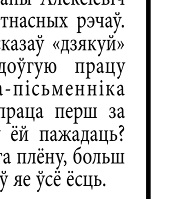

Віктар АСЛЮК, рэжысёр, сцэнарыст:

– Я быў восенню ў Берліне і бачыў горад, які быў аблеплены плакатамі з фатаграфіяй нашай Алексіевіч – гэта асаблівае пачуццё! А яшчэ больш мяне ўзмацніла гэта пачуццё, калі я ехаў у цягніку па Польшчы і назіраў за сям'ёй аднаго кітайца, які ўважліва чытаў апошнюю кніжку Алексіевіч. Яму перашкаджалі дзеці, але ён адмахваўся ад іх і чытаў усю дарогу – проста не адрываўся. Мне было гэта важна, таму што ён чытаў нашага беларускага пісьменніка.

У мяне своеасаблівыя адносіны да літаратуры нон-фікшн, мая прафесія таксама звязана з працай з рэальнасцю. Я ўпэўнены, што калі не XXI, то XXII стагоддзе будзе стагоддзем дакументальнай літаратуры. І, спадзяюся, дакументальнага кіно. Таму што ў нашу і будучую эпохі распаўсюджання эрзацаў творы, якія працуюць з рэальнасцю, ужо маюць і будуць мець яшчэ больш асаблівы кошт. Бо яны стрымліваюць самаўпэўненасць і саманадзеянасць чалавека, яго эгаізм, разбураюць пошлыя фантазіі і нагадваюць нам простыя, але асноўныя рэчы ў жыцці. У жыцці, у якім існуюць не прыдуманыя боль і смерць, а рэальныя боль і смерць. Творчасць Святланы Алексіевіч вяртае нас да сутнасных рэчаў. І таму я бы ёй сказаў «дзякуй» за чорную і доўгую працу дакументаліста-пісьменніка – гэта цяжкая праца перш за ўсё. Што я магу ёй пажадаць? Здароўя і творчага плёну, больш нічога! Астатняе ў яе ўсё ёсць.

Беларусі пашанцавала, што вы ў нас ёсць

Галіна ПАТАЕВА, дырэктар туркампаніі «Віаполь»:

«Дарагая Святлана, усяго самага добрага, цікавага, лёгкага Вам у дзень нараджэння – і назаўсёды! Беларусі пашанцавала, што Вы ў нас ёсць. А мне пашанцавала, што была ноч у купэ цягніка разам з Вамі, і размовы, і ўспаміны пра Калумбію, з якой Вы тады толькі што вярнуліся, і супадзенні, і забытая папка ў амбасаду... Дабра Вам!!!»

Я лічу, што яна – гонар нацыі

Мікалай ПІНІГІН, галоўны рэжысёр Купалаўскага тэатра:

– Віншую з днём народзінаў Святлану! Мы даўно з ёй знаёмы, я люблю яе кніжкі, я бачыў шмат спектакляў па яе творах – і ў Беларусі, і за мяжой, у Францыі. Я лічу, што яна – гонар нацыі. Шчыры і сумленны чалавек, цудоўны літаратар. Яе кніжкі – дакументы эпохі. Яны захаваюцца назаўсёды.

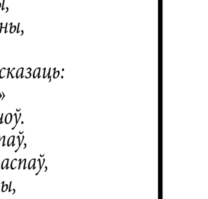
Святлане Аляксандраўне на Дзень народзін для Нобелеўскай усмешкі!

Віктар ШНІП, паэт:

Спаць клаўшыся позна, прачнуўшыся рана,
Граждан усё думаў: "Ну як там Святлана?"
І некалькі год, хоць даўно не гуляка,
Начамі не спаў, слухаў шведаў Сабака.
Чакалі падзею, цяплілі надзею,
Каб потым гуляць не адну ўжо нядзелю,
Каб потым сварыцца і тут жа мірыцца,
А самае-самае, каб – ганарыцца.
І дзень надышоў, і было людзям Свята –
Назвалі ў Стакгольме імя лаўрэата.
І душы напоўніла Свята й нірвана:
«Святлана! Святлана!! Святлана!!! Святлана!!!!»
І з печы зваліўся Граждан, заявіў:
«Я нашу Святлану пісаць навучыў!»
І ўміг, закасаўшы старыя штаны,
Пабеглі адзін прад адным Граждане,
Каб першымі ручку Яе цалаваць,
Каб сфоткацца разам, а потым сказаць:
«Я з ёю сябрую ўжо сотню гадоў!»
І толькі Сабака ў Палац не пайшоў.
Ён кніжкі Святланы ўсе перачытаў,
І лёг спаць спакойна, і сто год праспаў,
А потым прачнуўся і, як закаханы,
Пайшоў па праспекце вялікім Святланы
У кніжную краму, каб кніжку набыць
Святланы, і жыць…».

За ваш путь!

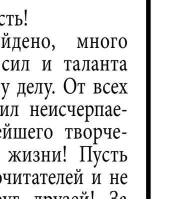
Дина ТЫЦЮК, доцент Белорусского государственного университета культуры и искусства:

– С днем рождения, дорогая Светлана! К моим словам сегодня присоединяются народная артистка России Елена Камбурова из Москвы и подвижник, художник, историк Борис Цитович из Забродья. Несколько лет назад мы счастливо оказались вместе с вами в знаменитой усадьбе-музее Забродье у семьи Цитовичей. Там, в Палисаде Победы, на берегу Нарочанки растут деревья, посаженные Быковым, Адамовичем – понятно, что значат для вас эти два имени…

А еще раньше, 30 лет назад наш студенческий университетский театр одним из первых коллективов поставил спектакль по вашей книге «У войны не женское лицо». Это была незабываемая работа для молодых людей… Спасибо, что дали нам такую возможность!

Много пройдено, много сделано, много сил и таланта отдано любимому делу. От всех троих желаю сил неисчерпаемых для дальнейшего творчества и радости жизни! Пусть ширится круг почитателей и не уменьшается круг друзей! За ваш путь!

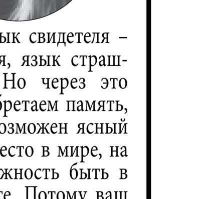
Через причастие к горю мы обретаем словарь любви

Ганна ЗУБКОВА, художник:

– Светлана Александровна, для меня, молодой художницы, незнакомой вам минчанки, настоящая честь поздравить вас с днем рождения и выразить вам благодарность за ваш пример человека, который создает место любви во времена ненависти! Словарь горя и надежды, собранный вами, не дает определений и не устанавливает значения. Вы обратились к языку свидетеля. Вы напомнили нам, что современность нуждается в слушателе, потому что только так этот язык может жить, а события – открываться: не сквозь интерпретации и риторику, но через непосредственное говорение истории устами ее свидетеля. Язык свидетеля – всегда язык горя, язык страшного времени. Но через это причастие мы обретаем память, без которой невозможен ясный взгляд на свое место в мире, на мир и на возможность быть в этом мире вместе. Потому ваш словарь – это прежде всего словарь любви.

Алексиевич – наше сегодняшнее знамя

Александр КНЫРОВИЧ, бизнесмен:

– Я испытываю огромное уважение к гражданской позиции Алексиевич. Очень просто быть сторонником того или иного лагеря – в нашем случае лагеря пророссийского или лагеря прозападного. Но это упрощенная, черно-белая позиция. Светлана Алексиевич – сторонник глубокой внутренней человеческой свободы, она очень чутко реагирует на насилие, под каким бы флагом оно ни происходило. Светлана Александровна цельная и последовательная личность. Я очень рад, что именно она является нашим сегодняшним не лидером, нет, но – знаменем! Мне кажется, что ее творчество пока недопонято соотечественниками. И в ее день рождения мне хочется пожелать ей дальнейшей последовательности в жизни и творчестве.

Подготовила Елена МОЛОЧКО.

ДЭМАГРАФІЯ

Так трымаць!

У Мінску пражываюць 57 чалавек, якія перасягнулі 100-гадовы рубеж, паведамілі ў Камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама. Першынство па доўгажыхарстве ў жанчын – іх у горадзе 53.

Самаму сталаму чалавеку ў Мінску 111 гадоў. Доўгажыхарка Алена Іосіфаўна Глебка пражывае ў Маскоўскім раёне сталіцы.

У сталым узросце 90–99 гадоў знаходзяцца 4896 мінчан. У гэтай узроставай катэгорыі лідзіруюць таксама жанчыны: на 777 мужчын прыпадае 4119 жанчын. Прычым, як адзначылі ў профільным камітэце мэрыі, з іх 9 мужчын і 5 жанчын працягваюць працаваць, у асноўным у сферы адукацыі.

СКАНДАЛ

Спонсары адмаўляюцца ад ЕГУ

Чаму б не вярнуць яго ў Беларусь?

З'явілася інфармацыя, што шэраг міжнародных фондаў, у тым ліку – дзяржаўных, адмовіліся выдаваць гранты Еўрапейскаму гуманітарнаму ўніверсітэту, які гадоў 15 таму (а мо і болей) быў вымушаны з'ехаць з Беларусі ў Вільнюс. Скандал усчыніўся не выпадкова. Мецэнатам, мабыць, нарэшце дайшло, што кіраўніцтва ўстановы доўгі час фактычна вадзіла іх за нос. Калектыў універсітэта не проста не апраўдаў іх давер, а, лічы, не справіўся з той місіяй, якая першапачаткова ўскладвалася на яго.

Калі ўніверсітэт дзейнічаў у Мінску, усе яго праграмы па навучанні студэнтаў мелі беларускі адбітак. Гэта значыць, рыхтаваліся кадры для нацыянальнай эліты. На жаль, з пераездам у Вільнюс універсітэт па многіх аспектах згубіў такую асаблівасць. Ён стаў рыхтаваць спецыялістаў не столькі для Беларусі, колькі не вядома для каго. Так, усяго за час існавання ЕГУ ў Вільнюсе з універсітэта выпусцілася каля 1600 чалавек. Дзе яны? Колькі з іх працуе ў Беларусі? Я, напрыклад, ведаю толькі некалькі асоб, якія пасля навучання ў Літве вярнуліся на радзіму.

Скажаце, у нас дыскрымінацыя з дыпломам, атрыманым за мяжой, не ўладкавацца. Глупства! Вы чулі, каб нехта забараняў працадаўцу ўзяць на працу выпускніка Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта? Я не чуў. Калі ён атрымаў добрыя веды, здольны прынесці карысць прадпрыемству, фірме, установе – хто адмовіцца ад такога маладога спецыяліста?

А вось выпускаць з універсітэта абы каго і невядома для каго – гэта сапраўды тое пытанне, над якім невыпадкова задумаліся спонсары, якія многа гадоў падтрымлівалі ЕГУ.

У мяне прапанова беларускім уладам: вярніце Еўрапейскі гуманітарны ўніверсітэт у Мінск. І зрабіце яго нацыянальным з беларускім зместам. Усё роўна рана ці позна такі ўніверсітэт давядзецца ствараць.

Рыгор ПРАКАПЧУК.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСА

Якое для нас міністэрства якраз

У Аб'яднаных Арабскіх Эміратах збіраюцца стварыць Міністэрства шчасця.

З усіх нафтаносных краін
Найлепей жывуць Эміраты!
Там нават любы бедуін,
Як Крэз ці Ракфелер, багаты.
На ўсё
У сваім кашальку
Ён мае купюры-даляры.
А ў шэйхаў купюр – як пяску
У блізкай пустыні Сахары.
Ці ж можа тамтэйшы народ
Спазнаць хоць якія праблемы,
Калі ў яго столькі даброт
І жонак пакорных гарэмы?
Жыццё для яго – як гульня,
Дзе карты – казырнае масці,
Таму грамадзяне штодня
Амаль захлынаюцца ў шчасці.
І тое, што ўздумаў урад,
Не варта лічыць
за блюзнерства:
Як шчасця ў народа зашмат,
Дык трэба
стварыць міністрэства,
Каб шчасце дзяліла яно,
Каб мелі і старцы, і дзеткі:
Хай хтось яго п'е, як віно,
А нехта – па кроплі, з піпеткі.

* * *

У нас міністэрстваў – гайня,
І ведамстваў розных нямала.
Якога ж да гэтага дня
Усё-такі нам не хапала?
Улада напружыць глузды
І, можа, наважыцца скора
Стварыць Міністэрства бяды
Ці нават увогуле гора…

Дык з якім жа гімнам будзе лепш усім нам?

Гаворачы аб неабходнасці стварэння новага гімна краіны, прэзідэнт патлумачыў: "У народа нарэшце з'явіцца такі гімн, які зробіць нас свабоднымі, моцнымі і працвітаючымі. Песня, з якой беларусам не страшна заглянуць у заўтрашні дзень".

"Наверсе" думалі-гадалі,
Не йшло і ў Бацькі з галавы:
"Чаму краіна ў нас гадамі
Не можа выбрацца з дрыгвы?
Ёсць кіраўнік найлепшы самы,
Наменклатура хоць куды,
Увішна пішуцца праграмы
На ўсе наступныя гады,
Ды пачуваюцца нішчымна
Краіны нашай жыхары…"
– Для шчасця не хапае гімна –
Зусім няўдалы гімн стары! –
Ідэяй Бацька агаломшыў,
Што ўзнікла
ў мудрай галаве. –
Калі мы мецьмем
гімн харошы,
Купацца будзем у раскошы,
Усё ў краіне ажыве!
Як праспявае з нас каторы
Уранку адмысловы гімн,
Дык ён натхніцца, зверне горы,
І будзе ў нас жыццё другім!
Каб дасягнуць жаданай мэты,
Хай кампазітар і паэт
Народзяць гэткія куплеты,
Якіх не чуў, не бачыў свет.
У нас паэтаў тых ад пуза,
І кампазітараў – гурма.
Няўжо ж у шэрагах саюзаў
Патрэбных геніяў няма?
За справу ўзяўся апантана
Саюз прыўладны Чаргінца –
Ад недарэкі-графамана
Да падхалімнага тварца.
Працуе клёк,
Скрыпяць іх пёры,
Сцякае на паперу пот…
Такія хутка ўбачым творы –
Аж здрыганецца ўвесь народ!
У іх "чырвонай ніткай" словы –
Братэрства, воля, роўнасць, мір
(Ці ж можна без такой асновы?),
І, безумоўна, правадыр…
Дый кампазітараў патугі
Наш разагрэлі інтарэс:
Хто падабраў для гімна фугі,
Хто выбраў гімнам паланэз.
У тых акордах столькі моцы,
Такі ў мелодыях размах,
Што пахваліў бы нават Моцарт,
І мог бы пазайздросціць Бах.
Ці выйдзе ўрэшце
з новым гімнам
Да светлых далячынь народ?
Ці зажывецца лепш усім нам
Ад новых слоў,
Ад іншых нот?
Бяду прарочыць неахвота,
Ды перспектыву назаву:
Патрапім мы з дрыгвы ў балота,
Затым з балота – у дрыгву.

* * *

Нам трэба гімн
"Магутны Божа…"
(Я спадзяюся, чулі вы),
Бо толькі Бог цяпер паможа
Краіне выбрацца з дрыгвы.

ПРАШУ СЛОВА!

Не жыць жа нам з чужой культурай!

Міністэрства культуры, яго міністраў і падміністраў я ведаю з 1970 года. Самым "прагрэсіўным" міністрам культуры быў камуніст Юрый Міхайлавіч Міхневіч, які, на мой погляд, не любіў усё беларускае. Праўда, у яго быў добры дарадца – начальнік упраўлення па справах мастацтва Анатоль Іосіфавіч Каландзёнак. Яму абавязаны сваім станаўленнем "Песняры", "Сябры", "Харошкі". І як прыкра было, калі на развітанне з гэтым чалавекам, які хварэў душою за беларускую нацыянальную культуру, не прыйшоў ніводзін з кіраўнікоў вышэйпамянёных калектываў!..

У 1973 годзе з дапамогай таго ж А.Каландзёнка ўпершыню ў Беларусі ў Мінскім музычным вучылішчы імя М.І.Глінкі было адкрыта аддзяленне беларускага народнага хору, дзе мне было даручана працаваць у якасці загадчыка аддзялення. Уяві сабе, паважаны чытач: ў камуністычныя часы адкрываецца нацыяналістычнае аддзяленне! Гэта цяпер посткамуністычная ўлада топча ўсё нацыянальнае – мову, культуру і падмяняе гэта савецкім рускамоўным сурагатам накшталт "Славянского базару", які да беларускай нацыянальнай культуры ніякага дачынення не мае.

Дарэчы, аднойчы быў на прыёме ў аднаго намесніка міністра культуры, які ў той час займаўся "Славянским базаром". Божа, як гарэлі яго вочы, які быў "восторг", калі ён, размаўляючы са мной, паралельна вырашаў па тэлефоне пытанні "базару"! Вось бы так гарэлі яго вочы падчас вырашэння пытанняў сапраўднай нацыянальнай культуры!

У 1999 годзе ў Белдзяржфілармоніі павінен быў адбыцца мой аўтарскі канцэрт, і гэты ж намеснік міністра вырашаў: быць гэтаму канцэрту ці не? Ён у мяне спытаў: "А кто знает вашу музыку?" Я адказаў: "Народны артыст СССР, прафесар Яўген Аляксандравіч Глебаў, мой настаўнік па кампазіцыі". Ці зразумеў гэты начальнік, якое глупства ён дапусціў, задаўшы такое пытанне? Намеснік міністра культуры, які займаецца музыкай, не ведае музыкі беларускіх кампазітараў! У гэтым я пераканаўся, калі ўбачыў яго навучальную праграму для музычных вучылішчаў, дзе не знайшлося месца беларускай музыцы – спрэс руская і замежная!.. Дарма намеснік міністра хваляваўся за маю музыку, аўтарскі канцэрт прайшоў з поспехам, зала была поўная, нягледзячы на тое, што Белдзяржфілармонія беспадстаўна павялічыла кошт квіткоў на мой канцэрт.

Аднойчы мне ўдалося прарвацца на прыём да аднаго лукашэнкаўскага міністра культуры, каб сказаць яму, што даўно наспела неабходнасць адкрыць аддзяленне народнага хору ў Беларускай музычнай акадэміі (падняць народную песню, так бы мовіць, на акадэмічную вышыню) і арганізаваць на радыё калектыў, які ствараў бы анталогію аўтэнтычнай народнай музыкі. Па першым пытанні ён мне адказаў, што такое аддзяленне было адкрыта ў 1977 годзе, а потым перастала існаваць. Чаму перастала існаваць? Чаму Міністэрства культуры нічога не зрабіла, каб гэта аддзяленне існавала? Адкажу за таго міністра: аддзяленне перастала існаваць таму, што ў Міністэрстве працавалі людзі, якім было глыбока напляваць на нацыянальную культуру! А між іншым, у 1989 (!) годзе за подпісамі міністра культуры Я.Вайтовіча, а таксама С.Собалевай, І.Чыгрынава, С.Марцалева была прынята праграма захавання і прапаганды культуры беларускага народа "Спадчына", у якім быў пункт (стар.20) аб стварэнні ў Акадэміі музыкі факультэта народнага хору. Факультэт стварылі, але не развівалі і не захавалі. Адказнасць за гэта разам з Міністэрствам культуры нясе і Беларуская акадэмія музыкі, якая таксама, як і Міністэрства культуры, з'яўляецца антынацыянальнай па духу (вучыўся там, ведаю). Другое пытанне міністр нават і не абмяркоўваў.

Прыйшоў новы, малады, беларускамоўны міністр культуры. Божа, якія надзеі ўскладала наша нацыянальная інтэлігенцыя на гэтага міністра! І што ж? Чытаю ў інтэрнэце: "*Министр культуры Павел Латушко продолжает нас удивлять. Он стал автором последней записи в Книге замечаний и предложений столичного News Cafe. «Чаму ў вашай кавярні не прадаецца беларускае піва?» – поинтересовался он, отметив, что это не жалоба. Тем не менее Павел Павлович попросил администрацию кофейни, чтобы та ответила ему на этот вопрос письменно*". Я не паленаваўся і пацікавіўся ў гэтай кавярні, ці праўда гэта. Мне адказалі з усмешкай: "Так".

Раней у газетах была рубрыка "Калі б я быў…". Дык вось, калі б я быў міністрам культуры, я б перш-наперш пайшоў бы не ў кавярню, а ў Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь і задаў бы пытанне былым міністэрскім адказным чыноўнікам, якія няблага атабарыліся там: "Чаму ў беларускім тэатры няма беларускай музыкі?" Два спектаклі беларускіх аўтараў, якія цяпер ідуць у тэатры (яшчэ два – з лістапада), палітыку нацыянальнай культуры не вырашаюць. У тэатрах павінна быць 80 працэнтаў нацыянальнага рэпертуару, каб яны называліся нацыянальнымі. Калісьці "Народная Воля" надрукавала мой артыкул "У Беларусі змагаюцца з беларускай музыкай", дзе я расказаў, як беспадстаўна выкінулі беларускую аншлагавую музыку з тэатраў. І сапраўды, сусветная прэм'ера балета "Маленькі прынц" на геніяльную музыку Я.Глебава адбылася ў Хельсінкі, потым балет з поспехам ішоў у Маскве, Ніжнім Ноўгарадзе, Самары… У Мінску прэм'ера адбылася толькі ў 2015 годзе – праз 30 год пасля стварэння.

У 1939 годзе ў нашым тэатры оперы і балета былі пастаўлены опера Я.Цікоцкага "Міхась Падгорны", опера А.Багатырова "У пушчах Палесся", опера А.Туранкова "Кветка шчасця", балет М.Крошнера "Салавей". У адным толькі 1939 годзе! Гэта – наша гісторыя, традыцыя і "безопасность" нацыянальнай культуры, аб якой пачалі апошнім часам "дзяўбці" чыноўнікі Міністэрства культуры. Толькі – культуры якога народа? Цяпер ні Міністэрства культуры, ні тэатр оперы і балета, ні "Белорусская" Акадэмія музыкі не ведаюць гэтых імёнаў. Яны ўсе скажуць, што ведаюць, а я скажу: "Каб ведаць, трэба ўшаноўваць гэтыя і іншыя імёны, змагацца за пастаноўку іх музыкі!" Вось гэта будзе памяць, а гаварыць на словах "халва, халва…" – соладка ў роце ад гэтага не будзе.

Ёсць шмат іншых магчымасцяў адраджэння нацыянальнай культуры. Сярод яе складнікаў я паставіў бы беларускую музыку на адзін з вышэйшых падмуркаў. Яна, як і родная мова, душа народа, яго самабытны голас.

Калі перастане гучаць нацыянальная музыка – збяднее беларуская душа, яе нутро запоўніць чужая культура.

Не, не жыць жа нам з чужой культурай!

Алесь РАШЧЫНСКІ, кампазітар.

ПАМЯЦЬ

«Чакаў большага…»

30 мая – два гады як няма з намі Генадзя БУРАЎКІНА…

У апошнія месяцы ягонага жыцця мы сустракаліся амаль штодня. Ці перамаўляліся, калі сустрэцца не выпадала, па тэлефоне.

Ён патэлефанаваў, калі яго перавялі з мінскага шпіталю ў "ракавы корпус". У Бараўляны, дзе, нягледзячы на ўсе супакаенні дактароў ("Тут лепшая дыягностыка, мы проста паглядзець, якасныя аналізы зрабіць"), ён усё зразумеў.

– Вось ляжу, жыццё перабіраю, – сказаў ён на маё звыклае "як пачуваешся"? – Што зрабіў так, а што не так, што напісаў і што ўжо не напішу, дзе пабываў, а дзе ўжо не буду... – І, мусібыць, каб не такімі сумнымі былі гэтыя пераборы, скончыў. – Што выпіваў і чаго ўжо не вып'ю...

– Цяжка ўявіць нешта такое, чаго б ты не выпіваў... – не прыдумаў я лепшага, каб падтрымаць яго, жарту, і ён прыняў той жарт, сказаўшы, што раней і сам так лічыў, але сёння ўспомніў, што напой гэткі ёсць: тэкіла.

– Тады чакай... – сказаў я, апранаючыся, і праз паўтары гадзіны быў у Бараўлянах. Але пакуль я ехаў, яму стала кепска, яго паклалі ў палату рэанімацыі, куды мяне з тэкілай не пусцілі.

Прыйшоў я да Генадзя Бураўкіна з той самай пляшкай тэкілы ўжо тады, калі яго прывезлі дахаты. Быў пачатак вясны, і для таго, каб дарабіць недаробленае, напісаць недапісанае і выпіць невыпітае, заставалася ў яго менш за тры месяцы.

Ён быў слабы. Жонка дапамагла яму сесці ў ложку. На маё пытанне пра тэкілу сказала: "Цяпер ужо ўсё можна. Дый каб нельга было, усё адно ж ён зробіць так, як вы дамовіліся".

Нарэзала і прынесла лімон, соль, кілішкі. Я наліў. Ён насыпаў дробку солі на левую далонь, лізнуў... Урачыста, амаль рытуальна выпіў... Зажмурыўся, заеў скрылікам лімона... Смакуючы, памаўчаў, паварушыў, злізваючы рэшткі смаку, губамі, расплюшчыў вочы і сказаў: "Чакаў большага..."

Гэтыя два словы на парозе смерці здаліся мне глыбокай-глыбокай метафарай.

Усе мы чакаем большага. Ад усіх і ўсяго. Ад бацькоў, каханых, сяброў, жыцця...

Ад Бога.

Калыханка

Памяці Генадзя Бураўкіна

Па маёй ці тваёй,
не па нечай – па нашай віне
Беларусь, як чужая, у крэўнай сваёй старане.
І калі памірае праз роспач і скруху паэт,
Ён не той пакідае, у якім нарадзіўся, сусвет.
Той сусвет быў Айчынай. Калыскай ягонаю быў.
Ён паэта люляў, малаком белай мовы паіў,
Баіў байкі яму –
Там у кожным паэтавым сне
Бай хадзіў па сцяне
У чырвонам сваім каптане...
Баю-бай, баю-бай. Спяць, раскінуўшы рукі, сыны.
Сняцца некаму рускія, некаму польскія сны.
А каму беларускія – той прачынаецца ў снах
І крычыць! І не чуе! Не бачыць! Бо прывід! Бо жах!
Спіце, вої. Мужчыны. Далёка яшчэ да відна.
Вы праспалі Айчыну! І ў снах беларускіх яна
Не Пагоняй ляціць, а ваўчыцай на бруху паўзе
І сама сабе лапу, каб вырвацца з пасткі, грызе.
Баю-бай, баю-бай. Спіце, дзеткі, бяспамятным сном.
Маладыя ваўкі! Піце матчыну кроў з малаком!..
Даганяйце па следзе, што ў кожным паэтавым сне
Чырванее на лёсе,
на лёне,
на белым, як смерць, палатне...

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ.

СОРАМ!

У 10 словах – 8 памылак

На будынку глыбоцкага падраздзялення "Віцебскаблсаюздруку" вісіць шыльда з васьмю памылкамі ў беларускім тэксце. А ўсяго там дзесяць слоў.

Дзядзькі і цёткі з Міністэрства інфармацыі ("Віцебскаблсаюздрук" – падраздзяленне гэтага ведамства), вам не сорамна, што вашы падначаленыя і дзесяці слоў не могуць напісаць па-беларуску без памылак?

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

23 года на службе в ГАИ

Слышал, что назначен новый руководитель управления ГАИ МВД. Им стал полковник милиции Дмитрий Корзюк.

Не могли бы вы рассказать, где он работал раньше?

С.ПОДОБЕД, Минск.

27 мая министр МВД Игорь Шуневич представил личному составу ГАИ страны нового руководителя. А днем раньше Шуневич подписал соответствующий приказ.

Дмитрий Корзюк родился в Минске. Трижды был женат. В органах внутренних дел с 1993 года. Все 23 года он служил в Государственной автоинспекции. После службы в армии в сентябре 1993 года был принят на службу инспектором ДПС. Служил командиром взвода, командиром отдельной роты ДПС, начальником отдела ДПС и профилактики УГАИ ГУВД Мингорисполкома. Последняя занимаемая им должность – начальник ГАИ города Минска. На этот пост Дмитрий Корзюк заступил в январе 2008 года. Бывший руководитель столичного ГАИ Василий Бульбенков ушел на пенсию. Как сообщалось, по достижении предельного возраста. Сейчас ситуация повторяется. Бывший **начальник УГАИ МВД полковник милиции Юрий Литвин тоже ушел на пенсию. У Литвина проблемы со здоровьем. Он уже перенес операцию на позвочнике, и ему предстоит еще одно хирургическое вмешательство.**

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ПРЕДЛАГАЮ!

Все начинается… с маленькой пчелы

В середине прошлого века я учился в Марьиногорском сельскохозяйственном техникуме на пчеловода. Практику проходил в Лошицком пчелопитомнике. В тяжелое послевоенное время маленькие пчелы помогали быстрее решать большую и острую продовольственную проблему. Население Минска в ту пору не достигало и полумиллиона, однако в парке всегда было многолюдно. На аллеях продавался хлебный квас из бочек и изделия с медом. Горожане очень любили этот старинный парк, здесь было где прогуляться и чем полакомиться. Глаз радовал большой яблоневый сад, зеленые лужайки, засеянные газонной травой… Однако теперь население в Минске подбирается к двум миллионам, а парк, увы, почти пустой. И дохода от него – никакого.

А ведь возобновить былую славу этого уютного уголка вполне возможно да и очень-очень нужно. Вы спросите – как? Прежде всего, через этих самых пчел, о которых я уже говорил. Думаю, стоит обратить внимание, что парк стоит на стыке с поймой реки Свислочь. Здесь хорошо бы разместить многочисленные пасеки. Что это даст? А вот в прошлом году агрокомбинат «Ждановичи» провел опыление пчелами рапса и сада. При этом урожай яблок составил более 213 центнеров с гектара, а без опыления – всего около 47. Сравнили? По-моему, впечатляет. Исследования показывают: и на более чем 200 гектарах Лошицкого парка подобная мера принесла бы весомый экономический эффект.

Так может быть везде. Если привести в полный порядок то, что имеем, доход намного возрастет не только за счет рачительного использования и площадей под садом и самого урожая плодов, но и продуктов пчеловодства. Я знаю, к примеру, убедительный эксперимент в Чехии. В хозяйстве Научно-исследовательского института пчеловодства под Прагой делают отличные медовые вина, медовуху, другие напитки, а также яблочный уксус. Все это быстро и охотно раскупается. А доход идет.

Почему бы нам не использовать ценный опыт друзей? Не так уж сложно решить, откуда взять пчел. Все довольно просто, если взяться с умом. В Минске много любителей, которые вынуждены держать пчел далеко в глубинке. Пожалуй, многие охотно согласились бы иметь их вблизи дома, но не на людной улице, а в столичном Лошицком парке. Можно будет здесь в недалеком будущем пусть поначалу хотя бы в палатке открыть кафе или даже ресторан, в котором установить застекленные ульи и продавать напитки из продуктов пчеловодства с собственных пасек. Тут могут устраиваться медовые чаепития, подаваться к столу медовые пряники и другие угощения с этим чудесным продуктом. Вот где простор для фантазии и деловой энергии наших кулинаров! Стеклянные ульи у нас уже кое-где есть, они привлекают детей и взрослых. А в кафе будут приходить семьями. На пасеке рядом с пчелами развиваются детская наблюдательность, интерес к природе, стремление бережно к ней относиться.

Со временем возможно открыть магазин с продуктами пчеловодства со своих пасек, наладить лечение на ульях. В таком живописном уголке хорошо бы иметь библиотеку и музей пчеловодства. За 70 лет занятия пчелами у меня накопилась отличная библиотека по этой теме, хотел бы бескорыстно подарить ее Лошицкому парку, если только он возьмется за хлопотное, но интереснейшее и выгодное дело, в котором и я готов активно поучаствовать в свое удовольствие, насколько хватит сил.

Да, и еще одно приходит на ум: на стыке с поймой Свислочи уместно построить деревянные бани, которых катастрофически не хватает населению, и париться там с медом под контролем опытного пчеловода… Занятие не только приятное, но и лечебное. Возможно, здесь будут выстраиваться целые очереди.

Хорошо налаженное лечение продуктами пчеловодства (апитерапия) может быть дополнена также фитотерапией и гирудотерапией (лечение пиявками). Врачей в Беларуси такой специализации вполне достаточно, однако ни в одной больнице подобного направления нет…

Не помешало бы открыть и небольшую мастерскую, где будет изготавливаться оборудование для занятия пчеловодством.

Если держать в парке более 200 пчелосемей с высокой продуктивностью, то потребуется много медоносных площадей. Хорош в качестве медоносов клевер, особенно белый ползучий. Для расширения таких площадей перспективно было бы использовать пойму Свислочи возле парка шириной до одного километра. Сейчас здесь дикое болотистое место прямо в городе. Если эту пойму облагородить и присоединить к парку, тогда его площадь увеличится почти вдвое. Как и в самом парке, сделать тропинки, проложить причудливые проходы, кое-где посадить экзотические деревья. Само собою с привлечением архитекторов и ландшафтных дизайнеров.

При умном подходе это местечко станет очень интересным для туристов. Пока же эта территория, повторюсь, – гиблое место. А жителям микрорайона «Серебрянка», чтобы попасть в парк, необходимо ехать несколькими видами транспорта. После реконструкции поймы достаточно будет перейти улицу Малинина – и вы в парке. Все финансирование возможно за счет доходов от пчел, «прописанных» в парке.

…Таков вкратце мой бизнес-план. Боюсь, я слишком размечтался, замахнулся на ого-го-го! Ну а почему бы и нет? Почему, потрудившись хорошенько с пользой для всех – и людей, и государства, не получить явную выгоду? И, конечно, удовольствие и радость. При этом ничего ни у кого не отнимая, наоборот – возвращая бросовые, никем не используемые природные богатства, вдохнуть в этот кусочек земли новую жизнь, новое дыхание.

Мне уже видится, что этот сейчас предложенный, а перед этим тщательно продуманный и взвешенный мною план осуществляется и распространяется далеко за пределы Лошицкого парка. Стоило бы, на мой взгляд, этот парк расширить и присоединить к Ботаническому саду, где ввести единицу «ученый-пчеловод и менеджер». Такой проект развития пчеловодства в Беларуси даст возможность представлять нашу страну в конкурсе на проведение Всемирного конгресса «Апимондия». Такой конгресс в 2017 году будет проведен в Турции, и Союзу пчеловодов Беларуси предоставляется возможность подать тогда заявку на проведение в нашей стране Конгресса 2021 года. Все это поможет нам задействовать скрытые резервы, которые будут работать с отдачей и служить подъему экономики Беларуси.

Тут есть, надеюсь, о чем подумать и всем нам, и соответствующим структурам управления в центре и на местах. Подумать – и энергично, убежденно взяться за дело. Дело большой государственной важности, которое начинается всего лишь с маленькой пчелы… А вы как думаете, дорогие друзья?

Михаил Антонович ДУДАРЕВИЧ, член правления Союза пчеловодов Беларуси, председатель БООП «Нектар».

СОБЫТИЯ

В Европе отметили столетие «Верденской мясорубки»

Во Франции и Германии в воскресенье вспоминали жертв самой долгой битвы Первой мировой войны, вошедшей в историю под названием «Верденской мясорубки».

Президент Франции Франсуа Олланд и канцлер Германии Ангела Меркель вместе возложили траурные венки на могилах погибших в битве при Вердене. Затем Олланд и Меркель переместились к зданию мэрии Вердена, где торжественно открыли новый мемориал в память жертв и также возложили венки.

Выступая в здании мэрии Вердена, Ангела Меркель сказала, что важно помнить о тех событиях.

«Приглашение от Франции почтить память погибших в этой битве показывает, насколько тесными стали отношения между Францией и Германией сегодня», – сказала накануне Ангела Меркель.

«Последствия той войны видны по сей день даже в самом ландшафте этого города и его окрестностей. Ее следы здесь повсюду, и это означает, что мы должны охранять эту память для будущего. Потому что только тот, кто помнит прошлое, может извлечь уроки из него и использовать их для построения лучшего будущего», – сказала канцлер Германии.

ЭВРИКА!

В США успешно испытали двигатель «вакуумного поезда»

В США прошло первое успешное испытание двигательной установки для транспорта нового типа – движущихся по вакуумному тоннелю капсул Hyperloop. Организаторы испытания – компания Hyperloop One – назвала результат шагом вперед на пути в будущее транспорта.

Испытание состоялось в пустыне севернее американского города Лас-Вегас (штат Невада). Как заявил газете The Wall Street Journal исполнительный директор компании Hyperloop One Роб Ллойд, тестирование показало, что концепцию такого способа передвижения можно реализовать на практике. "Hyperloop реальна. Она (ее концепция) воплощается в жизнь прямо сейчас", – сказал он. Компания планирует построить функционирующую систему передвижения данного типа к 2020 году.

Компания Hyperloop One была образована в 2014 году. Сейчас она ставит перед собой задачу кардинально сократить стоимость работ. "Мы снизим себестоимость Hyperloop до двух третей стоимости строительства железной дороги, но при этом обеспечим скорость передвижения в три раза больше (скорости экспрессов)", – заявил Ллойд.

Проект вакуумного поезда Hyperloop был предложен в 2012 году американским инвестором Элоном Маском – основателем частной космической компании SpaceX и создателем электромобилей Tesla. Капсулами Hyperloop он сам заниматься не стал, но подробно изложил идею: в трубах над поверхностью земли, в которых поддерживается технический вакуум, должны передвигаться капсулы с пассажирами или грузами. Разряженный воздух позволит достичь скоростей свыше 1000 км/ч при сравнительно низких затратах энергии.

SOS!

Засуха ў Індыі

Яна настолькі сур'ёзная, што прыходзіцца браць ваду з рэк і накіроўваць яе ў раёны, якія найбольш пацярпелі ад прыроднага катаклізму.

Мусонныя дажджы ў апошні час былі настолькі слабыя, што каля 330 мільёнаў чалавек знаходзяцца пад пагрозай засухі. У апошні час тэмпература ў Індыі перавышае 40 градусаў па Цэльсію.

Урад краіны плануе атрымліваць больш вады з ледніков і будаваць злучальнікі паміж рэкамі. Крытыкі кажуць, што такая праграма закончыцца паразай, таму што яна не прадумана з пункту гледжання экалогіі, фінансаў і сацыяльных пытанняў.

СТОП-КАДР

Гульцы Real Madrid, якія вярнуліся ў Мадрыд з 11-м кубкам Лігі чэмпіёнаў, віншуюць свайго трэнера. Зінеддзіну Зідану ўдалося выйграць заветны трафей не толькі як гульцу, але і як настаўніку.

Reuters.

СЛОВАКИЯ СЕГОДНЯ

Сотрудники словацких отелей получили высшие баллы в рейтинге самых приветливых работников гостиниц

По данным опроса сайта Hotel.Info, в рейтинге стран с самыми любезными работниками отелей и гостиниц Словакия получила высший балл – 8,76 из 10. Кроме того, услужливыми оказались сербские профессионалы отрасли. Страна заняла вторую строчку с показателем 8,74. Тройку лидеров замкнула Болгария – 8,70.

Как пишет портал Deplacements Pros, в рейтинге прошлого года тройка лидеров была совершенно другой. В 2015 году самыми любезными были признаны представители Финляндии, Германии и Австрии. В этом году сотрудникам отелей этих стран достались 12-е, 7-е и 6-е места соответственно.

В топ-10 также вошли Швейцария, Польша, Чехия, Румыния и Португалия.

Новый старый премьер

Роберт Фицо стал премьером Словакии в третий раз за последние десять лет. На сей раз он возглавляет коалиционное правительство, состоящее из четырех партий левой и правой ориентации, которые по итогам переговоров, состоявшихся после парламентских выборов, договорились о совместной программе и составе кабинета. В парламенте эти партии располагают 81 из 150 депутатских мандатов, – говорится в сообщении братиславской газеты Pravda.

Наибольшее число мест в новом составе правительства досталось победителю парламентских выборов – возглавляемой Фицо партии «Курс – социальная демократия». Помимо поста премьера социал-демократы займут в кабинете еще восемь постов, включая посты глав МИД, МВД, финансов и экономики.

Три портфеля достались в новом правительстве Словацкой национальной партии, включая пост главы оборонного ведомства. Два места в кабинете у партии венгерского меньшинства «Мост» и одно – у партии «Сеть».

Из Будапешта в Вену за 18 минут

Три европейские столицы вскоре может связать уникальный вид транспорта, позволяющий преодолеть расстояние между ними за 8–10 минут. Правительство Словакии подписало соглашение о создании «гиперпетли» (Hyperloop) между Веной, Братиславой и Будапештом.

Для понимания революционности проекта достаточно всего несколько цифр: маршрут Вена–Братислава–Будапешт преодолевается автомобилем в среднем за 4 часа, Hyperloop после полного запуска линии сможет преодолевать расстояние от Вены до Братиславы за 8 и от Братиславы до Будапешта за 10 минут, поскольку скорость этого транспорта будущего до 1220 км/час.

«Дунайский тракт» Вена–Будапешт будет первой трассой скоростных капсул в Европе, хотя ранее сообщалось о планах неназванного олигарха построить Hyperloop из Петербурга в Москву, который доставлял бы пассажиров из одной столицы в другую за 35 минут.

Проект «гиперпетли» – одна из футуристических идей миллиардера Илона Маска. Если несколько лет назад далеко не все воспринимали его проекты всерьез, то работа над созданием электромобилей Tesla и многоразовых космических ракет SpaceX серьезно поубавила количество скептиков.

Hyperloop – это, по идее основателя проекта, пятый вид транспорта; он представляет собой пассажирскую капсулу, которая движется на воздушной подушке внутри трубы с разреженным воздухом, что снижает сопротивление и позволяет достичь скорости вдвое большей, чем у самолета, не говоря уже о традиционных поездах.

Словакия не допустит появления закрытой мусульманской общины в стране

Об этом заявил премьер-министр Словакии Роберт Фицо на специальной пресс-конференции, организованной в связи с нападением мигрантов на жительниц немецкого Кёльна.

«Мы не только отвергали и будем отвергать принятые Еврокомиссией принудительные квоты по приему мигрантов странами ЕС… Теперь, после событий в Париже и Германии, даже и на основе добровольной солидарности мы не допустим создания в Словакии закрытой мусульманской общины», – сказал Фицо.

Политики, которые говорят о необходимости проявления открытости, гуманизма и солидарности в отношении мигрантов, «допускают серьезную ошибку, плоды которой уже видны в ряде европейских стран», подчеркнул премьер.

СТАЛО ИЗВЕСТНО...

Американские эсминцы получат оружие нового типа

СМИ узнали вероятную дату испытания оружия нового типа, которым в США собираются оснащать суда.

Телеканал Fox News сообщил, что уже летом электромагнитную пушку, или рельсотрон, могут испытать на одном из эсминцев. Накануне другое американское издание – газета Wall Street Journal – называло не требующий боеприпасов рельсотрон ответом на российские военные разработки.

Электромагнитная рельсовая пушка состоит из двух параллельных рельс и использует магнитное поле и электрический ток вместо химических веществ для разгона 18-килограммового снаряда, оснащенного системой GPS. Скорострельность орудия в перспективе должна будет достигать 10 выстрелов в минуту.

Первые испытания Пентагон начал еще в 2012 году. По данным американских военных, орудие будет способно поражать цели на дальности до 185 км. А скорость полета снаряда может достигать 9000 км/ч.

В настоящее время американские ВМС используют стандартные пятидюймовые (122 мм) орудия, которые могут поражать цели на дальности до 20 км.

Разработчики орудия отмечают, что большая скорость полета снаряда и дальность стрельбы позволит боевым кораблям обеспечить артиллерийскую поддержку десанту морской пехоты вдали от берега, самозащиту от крылатых и баллистических ракет, а также вести обстрел кораблей противника, находясь вне зоны поражения.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Правительство ФРГ возмущено планами ЕС по ядерной энергетике

Планы Еврокомиссии по развитию ядерной энергетики в Европе вызвали протест со стороны Германии, сообщает немецкий журнал Der Spiegel.

Жесткую критику по этому поводу высказал министр экономики Германии Зигмар Габриэль. "Абсурдно даже думать о предоставлении новых субсидий для одной из самых старых технологий, используемых для производства энергии в Европе. Это было бы абсолютно неправильным путем", – заявил политик, отметив, что данный стратегический документ Еврокомиссии был разработан без участия Германии. Министр экологии ФРГ Барбара Хендрикс в свою очередь назвала идею Еврокомиссии "сумасшедшей и безответственной".

Такая реакция последовала после того, как Еврокомиссия представила проект документа, предполагающего продолжение развития атомной энергетики в Европе. В частности, в нем говорится, что государства ЕС "должны теснее сотрудничать в вопросах исследований, разработки, финансирования и строительства новых инновационных ядерных реакторов", передает корреспондент.

Немцы считают Штайнмайера лучшим кандидатом в канцлеры от СДПГ

В качестве кандидата на пост канцлера Германии от социал-демократов немцы предпочитают министра иностранных дел ФРГ Франка-Вальтера Штайнмайера.

Так, согласно опросу Deutschlandtrend телеканала ARD, 58% опрошенных считают Штайнмайера хорошим кандидатом от Социал-демократической партии Германии (СДПГ), в то время как за главу партии Зигмара Габриэля свой голос готовы отдать только 31% немцев. В свою очередь среди сторонников партии, согласно опросу, Штайнмайера в качестве кандидата на пост канцлера готовы представить 69%, у Габриэля – только 43%.

По плану СДПГ намерена выбрать своего кандидата на должность федерального канцлера Германии весной 2017 года.

Покупатели электромобилей в ФРГ получат премии

Правительство ФРГ решило поддержать спрос на электромобили. Покупатели машин с электродвигателями в ближайшее время смогут рассчитывать на премиальные от государства в размере до 4 тысяч евро.

Сумма, выделенная на программу стимулирования электромобильности, составит 1,2 млрд евро. Правительство и автомобилестроители предоставят по 600 млн евро. Субсидирование прекратится, когда эти средства будут израсходованы. По предварительным оценкам, программа будет действовать до 30 июня 2019 года. В Берлине исходят из того, что с ее помощью удастся продать порядка 400 тысяч автомобилей на электрической тяге. Кроме того, правительство вложит дополнительные 300 миллионов в строительство зарядных станций для электромобилей.

Почти две трети немцев считают, что ислам чужд Германии

Почти две трети немцев (60 процентов) считают, что ислам чужд Германии, и лишь 34 процента придерживаются противоположной точки зрения. Об этом свидетельствуют данные социологического опроса, проведенного по заказу общественно-правовой медиакомпании WDR.

Согласно результатам исследования, наиболее скептически к исламу относятся приверженцы Свободной демократической партии (СвДП) и правопопулистской партии "Альтернатива для Германии" (АдГ) – соответственно 76 и 94 процента. При этом предубеждение против ислама в ФРГ усиливается с возрастом. Так, среди респондентов в возрасте от 64 лет ислам считает чуждым Германии 71 процент.

Примечательно, что в 2010 году лишь 47 процентов немцев считали, что ислам чужд Германии. 49 процентов разделяли мнение тогдашнего президента ФРГ Кристиана Вульфа о том, что ислам является частью этой страны.

Во сколько обходится содержание беженцев в Германии

По сообщениям СМИ, до 2020 года Минфин ФРГ планирует выделить на эти цели около 93,6 млрд евро. В эту сумму включены не только расходы на проживание и интеграцию беженцев, но и средства на устранение причин бегства из кризисных регионов.

Сколько беженцев прибывает в Германию?

По оценкам Минфина ФРГ, в 2016 году в страну прибудут 600 тысяч, в 2017 году – 400 тысяч, а далее – по 300 тысяч беженцев в год. В 2015 году в Германии было зарегистрировано около миллиона мигрантов: 477 тысяч из них подали ходатайство о предоставлении убежища.

БОЛЬШАЯ ПОЛИТИКА

Меркель ответила на угрозы Эрдогана разорвать сделку по беженцам

Канцлер Германии Ангела Меркель выразила уверенность, что Турция в полной мере выполнит соглашение с Евросоюзом по урегулированию миграционного кризиса, несмотря на угрозы турецкого президента Реджепа Тайипа Эрдогана разорвать сделку. Меркель подчеркнула, что турецкая сторона еще не выполнила все 72 условия, необходимые для отмены визового режима. По ее словам, «для этого требуется больше времени».

Канцлер заявила, что «не испытывает беспокойства» по поводу договоренностей с Турцией, а также напомнила, что все вопросы Брюссель и Анкара будут обсуждать в ходе переговоров.

Накануне Эрдоган пригрозил разорвать соглашение с ЕС по беженцам, если безвизовый режим для турецких граждан не вступит в силу, как предполагалось ранее, с 1 июля. Кроме того, он напомнил, что обещанные Евросоюзом финансовые средства на поддержку беженцев в Турции до сих пор не поступили.

ФОТАФАКТ

Гістарычны абдымак

Прэзідэнт ЗША ўпершыню наведаў парк Міру ў Хірасіме. Ён пагутарыў з жыхарамі горада, якія перажылі атамную бамбардзіроўку. Барак Абама сціснуў у абдымках аднаго з іх і было бачна, як па твары пажылога японца цякуць слезы.

ЗОРКІ Ў ГАСЦЯХ У "НАРОДНАЙ ВОЛІ"

Анастасія ВІННІКАВА: «Хачу паехаць на «Еўрабачанне» яшчэ раз»

Імя маладой беларускай спявачкі Анастасіі Віннікавай стала вядомым пяць гадоў таму. Журналісты друкаваных сродкаў масавай інфармацыі спяшаліся ўзяць у яе інтэрв'ю, тэлевізіёншчыкі запрашалі на запіс праграм. І падстава для гэтага была істотная: менавіта тады, у 2011-м, Насця прадстаўляла Беларусь на музычным конкурсе "Еўрабачанне". Але з той пары, як кажуць, шмат вады ўцякло. І, здавалася б, такі гучны старт кар'еры маладой спявачкі павінен мець развіццё ў выглядзе сольных канцэртаў, запісу кружэлак. Аднак пакуль усяго гэтага ў Анастасіі Віннікавай няма. Чаму так адбылося? Ці перажывае сама спявачка, што яе не паказваюць па тэлебачанні? Наколькі адпавядаюць рэчаіснасці чуткі аб тым, што Віннікава "завязала" з пеўчай кар'ерай? Пра гэта і не толькі Анастасія Віннікава распавяла карэспандэнту "Народнай Волі" падчас гутаркі за кубкам кавы.

– Насця, нядаўна прайшло чарговае "Еўрабачанне". IVAN, які прадстаўляў Беларусь, не прабіўся ў фінал конкурсу. Вы ў свой час былі на яго месцы, таму не магу не запытацца: чаму яго выступленне не мела шырокай падтрымкі?

– Шчыра кажучы, я не ведаю і судзіць не бяруся, асабліва пасля таго, як сама пабывала ў гэтай шкуры…

– А вы асабіста паехалі б на "Еўрабачанне" ў другі раз, калі б такая магчымасць з'явілася?

– Паехала б. Раз трапіўшы на такую вялікую сцэну, пачынаеш гэтым "хварэць". Да таго ж варта было б паехаць туды, каб палепшыць уласны вынік. Я ж таксама не трапіла ў фінал. Чаго не хапіла? Чатыры гады таму мне папросту бракавала вопыту выступленняў. І я не маю на ўвазе выступленні на вялікай сцэне. Вялікая ці малая сцэна – не важна. На той момант мне не хапала спецыяльных ведаў, вакальнай тэхнікі. Да выступлення на "Еўрабачанні" я, канечне, спявала, але ўсё гэта было на аматарскім узроўні…

– Пасля няўдалага выступлення на галоўнай пеўчай сцэне Еўропы шмат слёз выплакалі?

– У 2011 годзе Беларусь павінна была трапіць у фінал конкурсу. На гэты вынік я і настройвалася. Не склалася. Таму па-дзявочы, па-чалавечы вельмі хацелася выплакацца. Я жывы чалавек – эмацыянальны, чуллівы…

– Насця, лічыцца, што "Еўрабачанне" – гэта добры старт у кар'еры для любога спевака. Але вы пасля выступлення зніклі з поля зроку гледачоў…

– Казаць пра тое, што я зусім знікла, няправільна. Пасля "Еўрабачання" ў мяне былі выступленні ў розных месцах Беларусі. Я выступала на "Песні года", брала ўдзел у "Еўрафэсце", нават знялася ў кіно, дзе сыграла ролю самой сябе, запісала некалькі песень.

– Тым не менш у вас дагэтуль няма рэгулярных канцэртаў, не запісаны ніводны дыск?..

– Прызнаюся: у мяне ніколі не было прадзюсара. Можна сказаць, што я дагэтуль у пошуку. Я параўнала б шоу-бізнес з вытворчасцю. На заводзе ёсць чалавек, які стаіць ля станка, а ёсць той, хто кіруе вытворчасцю. Тое самае і ў артыстаў. Павінен быць чалавек, адказны за арганізацыю канцэртаў, павінен быць той, хто займаецца піярам. Спявак адказвае толькі за канчатковы вынік – за выступленне, а кожны займаецца сваёй справай – тады будзе агульны вынік. Зараз я займаюся ўласнай раскруткай самастойна – шукаю тых, хто напіша для мяне тэксты і музыку.

– Такім чынам, чуткі аб тым, што вы збіраецеся закончыць пеўчую кар'еру, моцна перабольшаны?

– Так, гэта не адпавядае рэчаіснасці. Спяваю я з самага дзяцінства. Бацькі, напрыклад, расказвалі, што спявачкай мяне называлі, калі я была яшчэ немаўлём. Падчас хрышчэння (а было мне тады месяцы тры) я ўжо "спявала". Усе дзеткі ў царкве маўчалі, а я выдавала нейкія гукі. Тады бацюшка і сказаў: "Спявачкай будзеш, Анастасія"…

– Не сакрэт, што многія лічаць беларускую эстраду згубленай. Расійскіх поп-спевакоў мы ведаем лепш, чым сваіх. Чаму так?

– Складанае і глыбокае пытанне. Я не магу адказваць за іншых, скажу за сябе. Па шчырасці, сорамна выходзіць да слухачоў абы з чым. Я вырасла на добрай музыцы – Джордж Бенсан, Джо Сэмпл, Стыві Уандэр… І праблема мая ў тым, што я не хачу спяваць абы-што. Вось зараз у мяне ёсць песня. Не магу сказаць, што яна адпавядае маім музычным густам, але ў той жа момант я разумею: калі зраблю яе, то траплю, што называецца, у фармат. На працягу апошніх пяці гадоў я працавала, запісвала песні, якія мне падабаюцца, якія адпавядаюць майму музычнаму густу, я і далей магу працягваць гэтым займацца. Толькі "выхлапу" ніякага не будзе. Тут праблема выбару: альбо я спяваю тое, што падабаецца мне, альбо тое, што, як кажуць, добра прадаецца.

– Пяць гадоў мінула пасля вашага ўдзелу ў конкурсе "Еўрабачання"…

– Так, пяць гадоў праляцела. Але для мяне гэта не згублены час. Па-першае, я атрымала адукацыю – скончыла Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт. Вучылася на самым складаным факультэце – перакладчыцкім. Ведаю іспанскую і англійскую мовы. У 2014 годзе паступіла ў бакалаўрыят, а ў гэтым годзе скончыла магістратуру. Па-другое, я не пакідала заняткі вакалам.

Гутарыў Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЭПИДЕМИЯ

В Полоцке пропал еще один человек

Пенсионер Александр СМЫКОВ перестал выходить на связь с родными 25 мая. Полочанин выехал за город на личном автомобиле и пропал. До сих пор местонахождение 63-летнего Александра Смыкова неизвестно. Это уже третий случай исчезновения в городе за последние полгода.

– 25 мая, около 14.00, он перестал отвечать на звонки, – сказал «Народной Воле» сын пропавшего Руслан. – К вечеру телефон и вовсе был отключен. В тот день он проводил друга в полоцкую больницу, а после этого отвез домой его супругу. Женщина говорит, что он высадил ее около дома и уехал.

По словам Руслана Смыкова, в последний раз машину его отца заметили в направлении Витебска. Сам Руслан не выдвигает никаких версий исчезновения. Говорит, что в тот день отец вел себя обычно, а проблем или долгов у него не было.

– Подобного никогда не происходило, – отмечает Руслан из Полоцка. – Он никогда не уезжал, чтобы нас не предупредить. Спиртным отец не злоупотреблял, а с окружающими всегда ведет себя спокойно и вежливо.

На сегодняшний день (30 мая) местонахождение пенсионера и автомобиля «Volkswagen Passat B4» темно-синего цвета неизвестно. С собой у Александра Смыкова было около 500 тысяч белорусских рублей. Сумма, по мнению Руслана, небольшая, чтобы куда-то убегать.

– Поиски ведутся, но конкретной информации от правоохранительных органов нет, – говорит сын пропавшего пенсионера. – Зацепок никаких нет, как будто человек испарился. Найти бы хотя бы машину, возможно, это облегчит дальнейшие поиски. Сейчас займемся просмотром записей дорожных видеокамер. Может, получится что-то узнать.

Как уже сообщала «Народная Воля», за последнее полугодие в полоцком регионе при странных обстоятельствах исчезло несколько человек. Первым – в ноябре 2015 года – пропал 19-летний Владислав Павленко. Через несколько дней молодой человек должен был отправиться в армию. Последний раз парня видели в сопровождении черноволосой девушки около городского супермаркета. В начале мая тело жителя Полоцка было обнаружено в Западной Двине.

Также в декабре минувшего года без вести пропал 30-летний полочанин Сергей Максимцов, который работал водителем на станции «скорой помощи». Днем 23 декабря молодой человек отправился на встречу в центр города, но вскоре перестал отвечать на телефонные звонки.

Странным фактом оказалось то, что через несколько дней после исчезновения автомобиль Сергея Максимцова был найден в Полоцке. В машине находился паспорт, водительское удостоверение, банковская карточка. До сих пор местонахождение полочанина неизвестно.

Всех, кто владеет информацией об указанных лицах, просят сообщить об этом по телефону: Поисково-спасательный отряд «Ангел» – 8 (033) 666-68-56, 8 (033) 666-60-33 или в Полоцкий РОВД Витебской области по номерам 8 (029) 715-58-98 или 102 (единый).

Роман ВАСЮКОВИЧ.

У СУСЕДЗЯЎ

У Луцку з'явіцца вуліца імя Валерыі Навадворскай

У адміністрацыйным цэнтры Валынскай вобласці Украіны будзе перайменавана вуліца, названая ў гонар савецкай пісьменніцы Ванды Васілеўскай. Цяпер гэта будзе вуліца ў гонар расійскага апазіцыянера і дысідэнта **Валерыі НАВАДВОРСКАЙ**.

Такая замена стала магчымай у рамках закона аб дэкамунізацыі, згодна з якім пад забарону трапілі савецкая сімволіка і таталітарная ідэалогія. Закон быў прыняты Вярхоўнай Радай у красавіку 2015 года.

Пасля гэтага назву змянілі многія гарады і вуліцы, якія насілі імёны савецкіх дзеячаў. На мінулым тыдні Днепрапятроўск быў перайменаваны ў Дніпро. Вуліца Валерыі Навадворскай стане першай у гонар расійскага апазіцыянера.

Нагадаем, Валерыя Навадворская ў часы Савецкага Саюза была дысідэнтам. У гады перабудовы ўзначальвала партыю «Дэмакратычны саюз». Яна выступала з рэзкай крытыкай Уладзіміра Пуціна і расійскіх улад. Памерла Навадворская ва ўзросце 64 гадоў 12 ліпеня 2014 года.

Даратэя СОЛТАН.

ОБЩИЙ ПЛАН

«Искусство» принадлежит 5-м и 6-м классам

Школьники республики будут изучать предмет «Искусство» (отечественная и мировая художественная культура).

Вчера об этом на пресс-конференции в Минске рассказала начальник управления общего среднего образования Минобразования **Светлана Уклейко.** Она уточнила, что решение не принималось спонтанно. Напротив, в течение года специалисты Академии последипломного образования, Национального института образования выезжали в регионы, где общались с учителями. И уже как итог было принято решение о том, что необходимо внести некоторые изменения в программу.

«Предмет «Искусство» будет изучаться без выставления отметок и без домашних заданий, – сказала начальник управления. – Речь идет как о 5-х, так и 6-х классах».

Виктория ДРОЗД.

К СВЕДЕНИЮ

Интересуетесь радиационной ситуацией? Пожалуйста…

Правительство Беларуси обязало Республиканский центр по гидрометеорологии, контролю радиоактивного загрязнения и мониторингу окружающей среды не реже одного раза в неделю публиковать сведения о радиоактивной и экологической обстановке в Беларуси.

Такое решение закреплено постановлением Совета министров №399.

Информацию Гидромет обязан публиковать на официальном сайте Министерства природных ресурсов и окружающей среды и в СМИ.

Минприроды будет также обеспечивать размещение сводного реестра экологической информации госфонда данных о состоянии окружающей среды и воздействиях на нее на своем официальном сайте и поддерживать его в актуальном состоянии.

НУ И НУ!

На воле несколько часов

Прокуратура Заводского района Минска санкционировала заключение под стражу 35-летнего минчанина, обвиняемого в хулиганстве.

В 10.00 он освободился из исправительной колонии в Орше, где отбывал двухлетний срок за кражу. По дороге в Минск он отметил освобождение с приятелем. А приехав домой, уже в 16 часов, разгоряченный алкоголем, бегал с ножом по подъездам жилого дома в Чижовке и кромсал двери квартир.

До того момента, когда дебошира задержали, он успел повредить более сорока дверей в трех подъездах. В милиции он объяснил свои действия тем, что, дескать, отвык от спиртного. Дело расследуется по ч.1 ст.339 Уголовного кодекса. Задержанный, к слову, ранее неоднократно судимый.

СЛЫШАЛИ?

В 2017 году вступительная кампания пройдет по-новому

Об этом заявил министр образования Михаил Журавков. И пообещал, что о нововведении выпускникам сообщат заранее. Уже известно, что планируется разрешить выпускникам сдавать четвертый экзамен на ЦТ, чтобы иметь большие возможности при выборе специальности, а также будут даны некоторые привилегии медалистам и олимпиадникам.

Но будут, по словам Журавкова, и другие изменения.

«Если у нас получится подготовиться, мы внесем и определенные изменения в сдачу экзаменов. У нас есть желание внести существенные изменения в выпускные и во вступительные испытания в связи с профилизацией. В сентябре мы объявим, чтобы дети готовились», – заявил министр.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі

(Працяг. Пачатак у №№3–20, 22, 24, 26–34, 36–39.)

96. Што такое «западно-руссизм»?

«Западно-руссизм» – гэта рэакцыйная плынь грамадскай думкі ў Беларусі XIX – пачатку XX стагоддзя, якая мела адмоўнае значэнне для станаўлення беларускай нацыі.

Перадумовамі ўзнікнення «западна-руссизма» быў, з аднаго боку, наступ польскага каталіцызму, асабліва актыўны ў XVII-XVIII стагоддзях, а з другога – каланіялісцкая палітыка расійскага царызму, накіраваная на інкарпарацыю беларускіх (а таксама ўкраінскіх) у Расійскую імперыю.

Пачатак афармлення ідэалагічнай платформы «западно-руссизма» прыпадае на эпоху Мікалая I, калі канчаткова знішчаліся рэшткі нашай былой дзяржаўнай самабытнасці (забарона судовага справавання паводле Статута Вялікага Княства Літоўскага, скасаванне ўніяцтва), калі ліквідоўваўся Віленскі ўніверсітэт, дзе ўжо з'явіліся парасткі ліцьвінскага (беларускага) адраджэння.

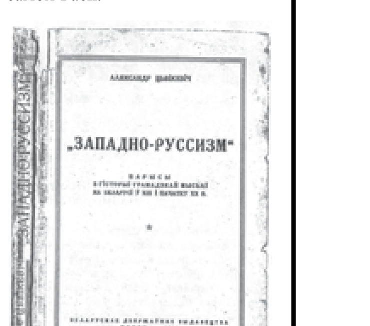
Ля вытокаў гэтай ідэалогіі стаяў мітрапаліт І.Сямашка – ініцыятар далучэння ўніятаў да Расійскай праваслаўнай царквы. Галоўным тэарэтыкам быў прафесар Духоўнай акадэміі ў Санкт-Пецярбургу М.Каяловіч, а натхняльнікам і ўладным апірышчам – генерал-губернатар М.Мураўёў, празваны «Вешальнікам». Менавіта пры ім «западно-руссизм» (а сацыяльную глебу яго складалі праваслаўнае духавенства і чыноўны люд) аформіўся як асобная плынь, пэўная школа са сваёй праграмай і канцэпцыяй гісторыі.

У адпаведнасці з асноўным пастулатам, які палягаў у непрызнанні культурна-нацыянальнай самастойнасці беларускага (як і ўкраінскага) народа, «западно-руссы» стараліся ідэалагічна абгрунтаваць русіфікацыю Беларусі, якая асабліва энергічна праводзілася з часу задушэння паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага.

Калі ў XIX стагоддзі «западно-руссы» скіроўвалі сваю энергію пераважна на змаганне з польскімі ўплывамі, дык з пачаткам беларускага нацыянальнага адраджэння XX стагоддзя менавіта ў ім убачылі яны небяспеку для сябе і сваёй ідэі. І таму павялі шалёную атаку на адраджэнскі рух, не грэбуючы звычайнымі палітычнымі даносамі на дэмакратычную газету «Наша Ніва» і нашых нацыянальных дзеячаў.

Уся гэтая прапаганда ажыццяўлялася праз перыядычныя выданні («Минское слово», «Крестьянин», «Минское русское слово», «Северо-западная жизнь», «Окраины России»), якія падсілкоўваліся расійскім Міністэрствам унутраных спраў пры пільнай зацікаўленасці самога міністра П.Сталыпіна, які з 1906 года стаў прэм'ер-міністрам (у 1902–1903 гадах ён быў гродзенскім губернатарам). Рабілася гэта пад выглядам абароны праваслаўя і інтарэсаў беларускага селяніна ды барацьбы з «польскай інтрыгай».

Паказальна, што, калі ў 1991 годзе быў абвешчаны дзяржаўны суверэнітэт Беларусі, а беларуская мова стала дзяржаўнай, нашчадкі сумнай памяці «западно-руссизма» – «Славянский собор "Белая Русь"», «Союз офицеров», «Белорусское патриотическое движение» ды іншыя, дастаюць з архіва гісторыі панславянскую ідэю, каб, прыкрываючыся ёю, ваяваць за аднаўленне імперыі. Свой ваяўнічы імпэт яны чэрпаюць у міфах пра «абранасць» Расіі, пра яе асаблівую місію ў выратаванні чалавецтва і ў імперскіх амбіцыях шавіністычных партый і рухаў самой Расіі.

Вокладка кнігі Аляксандра Цвікевіча, былога старшыні ўрада БНР, пра ідэалогію і практыку русіфікацыі Беларусі ў часы Расійскай імперыі. Адразу пасля друкавання, у 1929 годзе, трохтысячны наклад кнігі "Западно-руссизм" быў знішчаны бальшавікамі. Да сённяшняга дня дайшлі адзінкавыя паасобнікі з ліку тых, што паспеў узяць аўтар. Перавыдадзена ў 1993 годзе.

Пётра ЛЕСАЎЧУК.

97. Як здарылася, што Жамойць пачала называцца Літвою?

Жамойць (лацінская форма – Самагіція, польская – Жмудзь) – гэта гістарычная вобласць па ніжнім цячэнні Нёмана і ўзбярэжжы Балтыйскага мора, заселеная плямёнамі балтаў. У 1422 годзе, падчас княжання Вітаўта, яна была канчаткова далучана да Вялікага Княства Літоўскага і стала яго неад'емнай часткай. З часам нашыя продкі пачалі называць жамойтамі не толькі насельнікаў уласна Жамойці, але і роднасныя ім плямёны.

Умовы для замацавання за Жамойцяй назову «Літва» склаліся ў XIX стагоддзі. Дзеячы жамойцкага нацыянальнага адраджэння для забеспячэння свайму руху гістарычнай асновы выкарысталі – у якасці этнічнага – найменне старадаўняй беларускай дзяржавы Вялікага Княства Літоўскага, а не свой спрадвечны назоў Жамойць (які, дарэчы, шырока ўжываўся і ў XIX стагоддзі, але не асацыіраваўся з уяўленнямі пра развітую старажытную дзяржаўнасць).

Зразумела, яны прысвоілі не толькі найменне «Літва», але і заявілі пра свае выключныя правы на гістарычную і культурную спадчыну нашай старадаўняй дзяржавы і, у прыватнасці, на яе сімволіку. А паколькі ў жамойцкай мове не было нават слова для абазначэння галоўнага дзяржаўнага сімвала Вялікага Княства, жамойцкія адраджэнцы прыдумалі яго. Зрабіў гэта ў 1845 годзе гісторык Сімонас Даўкантас, назваўшы нашую «Пагоню» наватворам «Віціс». На свой лад перакручвалі яны і імёны нашых гістарычных дзеячаў: Вітаўт стаў у іх Вітаўтас, Астрожскі – Астрагішкіс, Хадкевіч – Кяткявічус, Радзівіл – Радвіла, Пац – Пацас і г.д.

Тым часам нашыя прадзеды аж да канца XIX стагоддзя захоўвалі саманазоў «ліцьвіны». Але, на жаль, беларускае нацыянальнае адраджэнне запазнілася, пачалося значна пазней за жамойцкае. Нашы адраджэнцы, пачынаючы з Ф.Багушэвіча, ужо не маглі карыстацца спрадвечным саманазовам «ліцьвіны» і змушаны былі прыняць найменне, якое тады было ўжо даволі пашыранае на Смаленшчыне, Віцебшчыне, Магілёўшчыне і выкарыстоўвалася расійскім друкам – «беларусы».

Канчаткова назоў «Літва» ў форме «Летува» афіцыйна быў замацаваны за Жамойцяй 16 лютага 1918 года актам аб незалежнасці, і такім чынам быў пастаўлены знак роўнасці паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Летувой. Усё гэта і спрычынілася да таго, што ў грамадскай свядомасці ўкаранілася думка, нібыта сучасная Рэспубліка Летува – спадкаемка Вялікага Княства Літоўскага.

Алесь КРАЎЦЭВІЧ.

98. Адкуль у Беларусі ўзяліся палякі?

Палякі ў Беларусі ніколі не былі карэннымі жыхарамі. Паводле законаў нашай старадаўняй дзяржавы – Вялікага Княства Літоўскага, усім іншаземцам (у тым ліку і палякам) забаранялася займаць у нас дзяржаўныя і царкоўныя пасады, купляць зямлю. І хоць гэтыя законы часам абыходзіліся, прыкметнай міграцыі палякаў у Беларусь тады не было.

У другой палове XVII стагоддзя дзеля розных сацыяльна-палітычных прычын пакрысе пачаўся працэс паланізацыі (г. зн. апалячвання) беларускай шляхты і найвышэйшых станаў грамадства. Пазней, у XIX стагоддзі, хваля паланізацыі часткова закранула і сялянства, пераважна праз каталіцкі касцёл (нагадаем, што пасля ліквідацыі расійцамі ўніяцкай царквы больш за мільён беларусаў, пратэстуючы супраць гэтага гвалту, перайшлі ў каталіцтва). Ксяндзы, часта наўмысна атаясамліваючы нацыянальнасць і веравызнанне, прапаведвалі заганную формулу: хто трымаецца «польскай» (каталіцкай) веры – той паляк.

У выніку гэтых працэсаў, паводле перапісу насельніцтва Расійскай імперыі 1897 года, палякамі запісалася 12% жыхароў Беларусі. Гэтаксама, згодна з дадзенымі Кракаўскага статыстычнага камітэта, у 1912 годзе сярод насельнікаў Гродзенскай губерні было 10,07% палякаў, а ў Віленскай яшчэ меней – 8,17 %.

У Заходняй Беларусі падчас яе знаходжання ў складзе Польскай дзяржавы ў 1920–1930-х гадах праводзілася дзяржаўная палітыка апалячвання, якая суправаджалася пераследам усяго беларускага. Польскія ўлады маніпулявалі статыстычнымі дадзенымі, штучна завышаючы лік польскага насельніцтва. Не абмяжоўваючыся гэтым, яны праводзілі палітыку наўпроставай каланізацыі, перасяліўшы ў Заходнюю Беларусь з этнічнай Польшчы блізу 300 тысяч чалавек гэтак званых асаднікаў (каланістаў).

На тэрыторыі Усходняй Беларусі (БССР) палякі тады складалі не больш за 3% насельніцтва, або 97,5 тысячы чалавек (дадзеныя 1926 года).

Пасля далучэння Заходняй Беларусі да СССР, у 1940 годзе, у выніку сталінскіх рэпрэсій блізу 600 тысяч чалавек каталіцкага веравызнання (у іх ліку практычна ўсе асаднікі) былі высланыя ў Сібір.

У 1940–1950-х гадах, пасля Другой сусветнай вайны, лік польскага насельніцтва ў Беларусі яшчэ болей зменшыўся. У выніку польска-савецкіх міждзяржаўных пагадненняў каля 500 тысяч беларускіх каталікоў (пераважна сялян, што ўцякалі ад калгасаў) выехала на сталае жыхарства ў Польскую Народную Рэспубліку.

Як ні парадаксальна, але і пасля гэтага ў БССР, паводле перапісу 1989 года, жыло 418 тысяч палякаў, з якіх 13,3% лічылі роднай мовай польскую. Дык адкуль жа яны ўзяліся? Мы ж ведаем, што на працягу ўсёй нашай гісторыі значнага перасялення палякаў на нашыя землі не было (з выняткам з'явы асадніцтва, якое, аднак, не пакінула па сабе этнадэмаграфічнага следу).

Значыць, яны «прадукуюцца» тут, у Беларусі. І «прадукуе» іх, без сумневу, польскі каталіцкі касцёл. Менавіта ён сёння, як і сто, як і дзвесце гадоў таму, робіць палякаў з беларусаў-каталікоў, прышчапляючы ім польскую нацыянальную свядомасць.

Усё гэта вельмі добра пацвярджаецца і дадзенымі антрапалогіі, вывучэннем мовы і культурных традыцыяў польскай меншасці ў нашай краіне. Яны пераканаўча сведчаць, што пераважная колькасць тых, хто лічыць тут сябе палякамі, – беларусы паводле свайго паходжання.

Такім чынам, не адмаўляючы наяўнасці ў Беларусі этнічных палякаў, даводзіцца прызнаць: у абсалютнай большасці мясцовыя палякі, як, дарэчы, і тыя, што жывуць на Віленшчыне, – гэта апалячаныя беларусы.

Газета "Slowo" (выдавалася ў Вільні ў 1922–1939 гадах) – орган уплывовай у міжваеннай Польшчы партыі эндэкаў, якая вызначалася крайнім шавінізмам. Была заўзятым правадніком і натхняльнікам палітыкі асіміляцыі беларусаў, дыскрымінацыі нашай мовы, каланізацыі беларускіх земляў.

Юрась ЯНУШКЕВІЧ.

Тэксты да ілюстрацый падрыхтаваў Зміцер САНЬКО.

РАКУРС

Уйдет ли на пенсию Василий Жарко?

27 мая министр здравоохранения Беларуси Василий Жарко отметил 60-летний юбилей.

Новый закон, по которому возраст выхода на пенсию в Беларуси продлен на 3 года, вступает в силу только с января 2017 года. То есть у Василия Жарко есть все законные основания уйти на заслуженный отдых уже сейчас. Тем более что он как-то признавался журналистам в том, как ему много приходится трудиться: *«Я весь день провожу на работе – с 7.45 до 20.00, в субботу работаю до обеда. Час в воскресенье готовлюсь к предстоящей неделе»*.

Но воспользуется ли Жарко правом уйти на пенсию? Или все же подаст пример остальным белорусам, покажет пример, что работать до 63 лет несложно даже на такой ответственной должности? К слову, в мае Василий Жарко отметил еще один юбилей – 10 лет, как он был назначен на должность министра здравоохранения. И сегодня в белорусском правительстве Жарко остается едва ли не единственным чиновником, которому удается так долго занимать высокий пост. Дольше Жарко в правительстве находится только заместитель премьер-министра Владимир Семашко – 12 с половиной лет.

Что происходило в отечественном здравоохранении за те 10 лет, на протяжении которых медицинским ведомством руководит Василий Жарко? Безусловно, среди успехов – создание 17 Республиканских научно-практических центров, внедрение в практику большого спектра высокотехнологичных операций, которые выполняются в разных сферах медицины. Но в то же время дефицит врачей не устранен, очереди в поликлиниках стали притчей во языцех, зарплаты медиков остаются по-прежнему невысокими, а люди недовольны перебоями в поставках импортных лекарств, высокими ценами на них, навязыванием малоэффективных белорусских препаратов.

…27 мая у Василия Жарко был обычный трудовой день. Накануне юбилея министр вместе с делегацией Минздрава улетел в Женеву – там проходила 69-я сессия Всемирной ассамблеи здравоохранения. Но столь плотный график, безусловно, не помешал ему принимать поздравления от коллег и подчиненных в день своего рождения. О каких-либо правительственных наградах Василию Жарко к юбилею пока нигде не сообщалось. Хотя в этом году Александр Лукашенко уже награждал министра здравоохранения: во время традиционного январского вручения государственных наград Жарко был удостоен ордена Отечества III степени. До этого у него была только одна правительственная награда – медаль «60 лет освобождения от немецко-фашистских захватчиков». Стоит отметить, что Василий Жарко – далеко не первый министр, который получил орден Отечества III степени. В 2014 году, например, этой награды были удостоены сразу четверо высокопоставленных чиновников – нынешний глава правительства Андрей Кобяков, председатель КГБ Валерий Вакульчик, министр внутренних дел Игорь Шуневич, а также экс-министр обороны Юрий Жадобин.

Игорь ЗАЛЕССКИЙ.

ЛЮБОПЫТНО

От Нью-Йорка до Минска

Сколько стоит входной билет в музеи разных стран?

На календаре почти лето, и многие белорусы уже наверняка готовятся к отпускному сезону и продумывают для себя культурную программу. Myfin.by решил посмотреть, сколько стоит входной билет в художественные музеи разных стран мира.

Музей	Цена билета, евро	Цена билета, местная валюта
Нью-Йоркский музей современного искусства (Нью-Йорк, США)	22,4	25 USD
Библиотека Хантингтона (Сан-Марино, США)	20,6	23 USD
Дворец дожей (Венеция, Италия)	19,0	19,0 EUR
Лувр (Париж, Франция)	15,0	15,0 EUR
Прадо (Мадрид, Испания)	14,0	14,0 EUR
Театр-музей Дали (Фигерас, Испания)	14,0	14,0 EUR
Национальный музей Индии (Нью-Дели, Индия)	8,6	650 INR
Государственный Эрмитаж (Санкт-Петербург, Россия)	8,2	600 RUB
Уффици (Флоренция, Италия)	8,0	8,0 EUR
Музей современного искусства (Стамбул, Турция)	7,6	25 TRY
Музей императорского дворца (Тайбэй, Тайвань)	6,9	250 TWD
Музей Куму (Таллинн, Эстония)	6,0	6,0 EUR
Токийский национальный музей (Токио, Япония)	5,1	620 JPY
Новый музей Акрополя (Афины, Греция)	5,0	5,0 EUR
Художественный музей Тель-Авива (Тель-Авив, Израиль)	4,7	20 ILS
Музей изящных искусств (Гетеборг, Швеция)	4,3	40 SEK
Одесский художественный музей (Одесса ,Украина)	2,5	70 UAH
Национальный музей современного искусства (Сеул, Южная Корея)	2,3	3000 KRW
Национальный художественный музей (Минск, Беларусь)	**2,3**	**50.000 BYR**
Чешский музей изящных искусств (Прага, Чехия)	1,9	50 CZK
Национальная художественная галерея (Вильнюс, Литва)	1,8	1,8 EUR
Южноафриканская национальная галерея (Кейптаун, ЮАР)	1,7	30 ZAR
Национальная галерея Армении (Ереван, Армения)	1,5	800 AMD
Музей искусств (Претория, ЮАР)	1,3	22 ZAR
Британский музей (Лондон, Великобритания)	0,0	0,0 GBP
Национальная галерея искусства (Вашингтон, США)	0,0	0,0 USD
Шанхайский музей (Шанхай, Китай)	0,0	0,0 CNY
Национальный музей изящных искусств (Сантьяго, Чили)	0,0	0,0 CLP
Национальный музей Те Папа Тонгарева (Веллингтон, Новая Зеландия)	0,0	0,0 NZD

ПРЫВАТНАЕ ЖЫЦЦЁ

Арына ЯСТРАБ: «Я яму абяцала...»

Вядомы беларускі мастак Фёдар Ястраб паміраў вельмі цяжка. У яго выявілі даволі рэдкае захворванне – адміралі клеткі мозгу, якія адказваюць за імпульсы, што пасылаюцца ў органы руху. Да апошняга дня мастак быў у прытомнасці, але зусім не мог рухацца і размаўляць. Цела нібы акамянела. Але ён не хацеў увесь час ляжаць. І патрабаваў, каб жонка і сын садзілі яго ў крэсла перад тэлевізарам. Паколькі сядзець ён таксама не мог, яго прывязвалі рамянямі, а вакол клалі падушкі. І так кожны дзень на працягу амаль двух гадоў...

Жонка мастака, вядомая актрыса і тэлевядучая Арына Ястраб кінула працу, каб быць побач з мужам. І гэта пры тым, што за некалькі гадоў перад хваробай Ястраба яны фактычна разышліся і жылі асобна!

Бітва са смерцю

Родныя хацелі адправіць Фёдара Ястраба на лячэнне ў адну з замежных клінік.

"Ягонае захворванне было нават горш, чым анкалогія, – распавяла "Народнай Волі" ўдава вядомага мастака і грамадскага дзеяча. – *Поўнае вылечванне немагчыма, але адэкватная тэрапія дазваляе крыху палегчыць пакуты. Мы хацелі накіраваць яго на лячэнне за мяжу, але і замежныя медыкі развялі рукамі...*

Калі Фёдар быў хворы, мы з сынам не маглі фінансава выцягнуць яго лячэнне: грошай не было ўвогуле. І дактары сказалі: ён працягне месяцы тры, ну паўгода максімум. Дзякуючы мастакам, якія наладзілі аўкцыён па продажы сваіх твораў у падтрымку Ястраба, мы працягнулі яшчэ паўтара года. У нас былі сродкі на тое, каб набываць самыя дарагія і сучасныя лекі – мы заказвалі іх з-за мяжы. Лячэнне нам каштавала больш за тысячу долараў штомесяц".

У Арыны Ястраб няблага складвалася кар'ера на маскоўскім тэлебачанні. Яна мела пасаду і нават збіралася пераехаць у Маскву на сталую работу. Былі прапановы і па здымках у кіно ў вядомых рэжысёраў. Але хвароба мужа, з якім яна рассталася, змяніла ўсе планы.

"Не проста так адбылося, што аднавілася сям'я, – дзеліцца Арына падрабязнасцямі асабістага жыцця. – *У Фёдара быў вельмі моцны характар, і мне з ім падчас было цяжкавата. Але пасля расстання мы сябравалі, збіраліся на ўсе святы. Жартавалі, што цяжка было жыць разам, а сябраваць атрымліваецца вельмі добра. Ні ён, ні я свайго прыватнага жыцця так і не пабудавалі. Нягледзячы на тое, што і ў яго, і ў мяне была гісторыя кахання... Але тым не менш, калі здарылася бяда, я прыйшла да яго ў бальніцу і спытала: ці ёсць побач з табой нехта, хто будзе цябе даглядаць? Бо дактары адразу сказалі, што яго хутка чакае поўная паралізацыя, якая пачнецца з ног, а потым будзе скавана ўсё цела. У адказ на маё пытанне ён проста апусціў вочы, напоўненыя слязьмі... Я ўзяла яго за руку і сказала: мы з сынам цябе не пакінем.*

Калі хвароба пачала вельмі хутка развівацца, мне прыйшлося звольніцца. Але я не хачу, каб гэта выглядала як нейкі гераізм з майго боку. Гэта было абсалютна нармальна – Фёдар мне вельмі блізкі чалавек.

Ён быў старэйшы за мяне на 10 гадоў. Я студэнткай выходзіла замуж і вельмі ўдзячная яму за многае.

Можа, нам і не трэба было жыць асобна, варта было проста пераехаць на большую плошчу, бо столькі гадоў жылі ў адным маленькім пакоі – я, кот, сын і Федзя... Я проста стамілася. І калі ад тэлебачання атрымала кватэру, мы раз'ехаліся. Ён быў вельмі энергічны чалавек, а мне іншы раз хацелася спакою...

Мы з Фёдарам пазнаёміліся ў Чырвоным касцёле, дзе тады быў Дом кіно. І ў Чырвоным касцёле з ім і развіталіся. Я прыйшла на выставу Заіра Азгура, Фёдар падышоў да мяне, пазнаёміліся і... амаль трыццаць гадоў пражылі разам..."

Апошнія месяцы Фёдар Ястраб быў абсалютна нерухомы.

"Толькі вочы рухаліся, – гаворыць Арына. – *Размаўляць ён перастаў за год да смерці. Мы з сынам зранку садзілі яго ў інвалідное крэсла, бо ён не хацеў проста ляжаць у ложку. Абкладвалі з усіх бакоў падушкамі, каб не выпаў. Але ён не трымаўся ў крэсле і падаў, таму яго прыходзілася прышпільваць рамянямі і пільнаваць. А вечарам мы зноў перацягвалі яго ў ложак. Дактары дзіву даваліся ягонай сіле волі!"*

"Ён прайшоў праз самае цяжкае, – дадае старшыня Беларускага саюза мастакоў Рыгор Сітніца. – *Фёдар заўсёды быў надзіва дзейсны і рухавы. І раптам толькі вочы гавораць... Я разумею, але нават да канца не ўяўляю, якіх сіл патрабавала годна давесці яго да фінішу..."*

З асабістай справы

Фёдар Ястраб – мастак, галерыст, выкладчык, мастацтвазнаўца, паэт. Аўтар і куратар звыш 80 маштабных мастацкіх праектаў.

Нарадзіўся ў 1953 годзе ў вёсцы Станіслаўцы Глыбоцкага раёна. Карціны Фёдара Ястраба захоўваюцца ў многіх галерэях свету, прыватных замежных калекцыях і культурных цэнтрах.

Пайшоў з жыцця ў 2014 годзе.

Дарэчы, Фёдар – гэта не сапраўднае імя мастака. Па дакументах ён Франц. Але імя Фёдар падабалася яму больш.

«Пабочны» эфект

Дзіва, але, захварэўшы, Фёдар Ястраб пачаў пісаць вершы. Прычым не проста вершы, а санеты!

"Як патлумачыў нам прафесар, які назіраў Фёдара, ягоная хвароба рэдкая і мала вывучаная. І не выключана, што гэта быў такі пабочны эфект, – гаворыць Арына. – *Фёдар казаў: "Арына, ну проста пруць з мяне гэтыя санеты, кожны дзень па трыпяць, сам не ведаю, адкуль бяруцца!" Калі яшчэ мог пісаць, заўсёды трымаў побач паперу, каб можна было хутка запісаць вершы".*

За год ён напісаў больш за тысячу санетаў! Яшчэ пры жыцці мастака Арына Ястраб паказала творы мужа вядомым пісьменнікам і літаратуразнаўцам. Тыя былі ўражаны высокім узроўнем паэзіі, складанымі вершаванымі формамі і не шкадавалі кампліментаў. Санеты Ястраба друкавалі літаратурныя часопісы і газеты.

"Я з велізарнай насцярогай стаўлюся да ўсяго паэтычнага пісання, якое выходзіць у мастакоў, бо часцей за ўсё гэта поўная графамань, – гаворыць старшыня Беларускага саюза мастакоў **Рыгор Сітніца**. – *Але ў дадзеным выпадку, відаць, была нейкая Божая праграма, бо гэта сапраўдная літаратура".*

"Калі ўсе пачалі званіць, хваліць і казаць, што гэта нешта фенаменальнае, Фёдар сказаў мне: "Арына, калі так, выдавай кнігу", – распавядае Арына Ястраб. – *І ён з сынам паспеў скласці некалькі зборнікаў, нават малюнкі да кожнага сам падабраў!"*

Пакуль намаганнямі сям'і і пры дапамозе фундатараў выйшлі тры тамы з пяцітомнай скарбонкі санетаў Фёдара Ястраба. Усяго запланавана да друку сем кніг, у тым ліку і мастацкі альбом мастака.

"Падчас прэзентацыі адной з гэтых кніжак была агучана просьба ўдавы аўтара правесці аўкцыён па зборы сродкаў на арганізацыю музея Фёдара Ястраба на ягонай радзіме – у Глыбокім, – гаворыць старшыня Беларускага саюза мастакоў Рыгор Сітніца. – *Там ёсць дом, які мясцовыя ўлады гатовы аддаць пад гэтую галерэю. Але, паколькі дом занядбаны, патрэбны грошы для таго, каб хаця б распачаць гэтую працу, бо ў тым краі вельмі актыўна расіяне скупляюць нерухомасць, і ўдава баіцца, што дом можа нехта набыць, і на тым усё скончыцца".*

Дарэчы, ідэя стварыць прыватны музей Ястраба з'явілася яшчэ пры ягоным жыцці. Ён нават бачыў дом, дзе будзе галерэя.

"Сын спецыяльна паехаў і сфатаграфаваў гэты будынак, паказаў яму, – гаворыць Арына. – *Гэты дом стаіць на беразе возера, у вельмі прыгожым месцы. Яму, можа, гадоў дзвесце. Зараз вядзецца гаворка пра тое, што на верхнім паверху будзе музей Фёдара Ястраба, а на першым – зменная экспазіцыя для мастакоў, для выстаў, культурных акцый, майстар-класаў для дзетак. У мяне ёсць задума зрабіць не проста музей, а арт-рэзідэнцыю. Каб мастакі маглі туды прыехаць на тыдзень-два, павандраваць па мясцовых азёрах і лясах, а жыць пры гэтым музеі. І мець магчымасць зрабіць там сваю выставу. Хачу, каб гэта была гасцёўня для мастакоў і для іх гэта нічога не каштавала".*

Аўкцыён па зборы сродкаў на арганізацыю музея Фёдара Ястраба пройдзе ў Палацы мастацтва ***13 чэрвеня*** а 18-й гадзіне. З 7 па 12 чэрвеня творы беларускіх мастакоў, выстаўленыя на продаж, можна будзе паглядзець у сталічнай прыватнай галерэі "Мастацкі маёнтак".

"Я яму абяцала, што ўсё зраблю: і кніжкі выдам, і музей ствару, – гаворыць Арына Ястраб. – *І павінна выканаць ягоную просьбу".*

Марына КОКТЫШ.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Нізка санетаў Фёдара Ястраба

Ястраб напісаў больш за тысячу санетаў. Вось толькі некаторыя з іх.

Мінулі вёрсты ў ланцугах пакут,
Дні праляцелі ў роспачы і скрусе,
Нібыта ў вырай адляцелі гусі,
Самотным клінам ацаніўшы кут.

Мінулым дням выносячы прысуд,
Я стану на калені, памалюся
Любімым далям роднай Беларусі,
Я сцерплю ўсё, бо нарадзіўся тут –
Даюць мне сілы рэкі і дубровы.

Аб велічы тваёй ад сэрца словы,
Бы промень зыркі і ў маім жыцці.
О, Беларусь! Ты – абярэг ад злога!

Цяпло запомню роднага парога,
А ты, мой край, дарогу асвяці!

***

Гром разбудзіў і больш
ужо не спіцца,
Гудзяць з натугі, стогнуць правады,
Спяваюць жаласна на ўсе лады,

Пужае ўспышка блізкай бліскавіцы,
Дрыжаць ад грому вокны
ў аканіцах,
Падлюга-вецер нарабіў бяды –
Страху ля коміна сарваў, туды

Цяпер лупцуе
ўвішна дождж, вадзіца,
Відаць, пальецца хутка за каўнер,
Калі я не прыму ніякіх мер.

Ну што за ноч такая! Ні хвіліны
Я не магу аддаць спакойным снам,
А за акном цямрэча і бедлам,
Нібыта кара за мае правіны…

***

З раскошай будзе сад вясной цвісці
Праз чараду наступных
пакаленняў –
Штогод прырода
прагне абнаўлення…
І толькі нам не хочацца сысці.

А мо не трэба лёс такі клясці?
Ад продкаў ён у нашым паўтарэнні,
Іх жыцці мы прадоўжым на імгненні,
Дык, можа, ў лёце лепш, а не паўзці!

З нябыту сочыць абымшэлы стод –
Твой шлях з табою крочыць
цэлы род,
А колькі іх – ты толькі паглядзі!

Сабою захінаюць белы свет,
Ідуць натоўпам за табою ўслед
І прымаўляюць: "Нас – не падвядзі!"

***

Ах, вечар ціхі, чаю налівай,
Я тут, радзіма, я – не чужаніца,
Яшчэ прашэпча за ракой крыніца:
"Ты наш, ты свой –
заўсёды гэта знай!"

Я вып'ю з ліпаю і мятаю чай –
Ім ад душы хацеў здаўна напіцца…
Убачыць кут свой, ціха падзівіцца
Хачу на сад сквітнелы, цёплы май…

Чаму так цягне да малой радзімы,
Чаму ў той бок з надзеяю глядзім мы?
І што з сабою не забралі ў шлях?

Прыходзіць час, і птушкі напрадвесні
З чужых краёў вяртаюць гнёздам песні,
І мы свой дом гукаем па начах.

***

Мне зоркі па-сяброўску нашапталі,
Што ў іншы свет адкрыўся калідор –
Там неабсяжны зіхаціць прастор,
І з нараджэння там не гаравалі.

Ніколі ў свеце тым не ваявалі,
Нікога не душыў адвеку змор,
І золатам абсыпаны шацёр,
І самі людзі лёс свой вырашалі.

Не трэба есці там – заўсёды сыты,
Дзвярэй няма – будынкі ўсе адкрыты,
Любоў пануе і давер да ўсіх.

Адно ня ўсмак: не ведаюць яны
Сапраўднае таму ўсяму цаны,
Там слодыч він, а перцу б у кіліх!

***

Мая рука ў шаўку тваіх валос,
І спакушальна-сарамліва веі,
Як быццам зімкай доўгаю завеі,
Распавядаюць нешта мне без слёз.

Нібы зляцела птахаю з нябёс,
На твары снежна-белым –
бровы-змеі,
Глыбокі позірк, зыркі – не цямнее,
Як глянеш раптам – аж да пят мароз.

Твае з рубінаў вусны прамяняцца,
Зазыўна вабяць, грэху не баяцца.
Як быць перад спакусаю такой?

Калі красуня расплятае косы,
Ты заспяваеш – нават безгалосы,
Бо сэрца верх бярэ над галавой!

СТАЛА ВЯДОМА...

У чэрвені амерыканскія ваенныя дадуць канцэрт ля мінскай Ратушы

У Мінску зноў пройдзе фестываль «Джазавыя суботы каля Ратушы з Банкам БелВЭБ».

Зоркі джазу сусветнага класа будуць даваць канцэрты ў Мінску 11, 18 і 25 чэрвеня. У гэтым годзе нас чакаюць сустрэчы з музыкантамі з ЗША, Польшчы, Брытаніі, Італіі, Румыніі, Францыі і Беларусі, у тым ліку і са знакамітым Ambassadors-джаз-бэндам аркестра Ваенна-паветраных сіл ЗША ў Еўропе. Менавіта яны працягваюць музычныя традыцыі маёра Глена Мілера. Ambassadors – гэта моц, сіла і бясконцы паток міжнароднай джазавай харызмы. Аркестр складаецца з музыкантаў, якія знаходзяцца на сапраўднай службе ў Ваенна-паветраных сілах ЗША.

Джаз-бэнд прадстаўляе ЗША ваеннай і грамадзянскай аўдыторыі па ўсім свеце ад Ірландыі да Азербайджана.

Кірыл БУБНОЎ.

В МИРЕ МУДРЫХ МЫСЛЕЙ

*Как много тех, с кем можно лечь в постель,
Как мало тех, с кем хочется проснуться...*

Эдуард АСАДОВ.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

7 чэрвеня (аўторак) *на сядзібе ТБМ (Румянцава, 13) адбудуцца чарговыя заняткі ў гістарычнай школе* ***«Гісторыя ў падзеях і малюнках»*** *з Алегам Трусавым. Новы гістарычны цыкл – Беларусь у XX стагоддзі.*

Пачатак ***у 18.30.***

Уваход вольны.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
31 МАЯ 2016 г.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Віталь Гуркоў:
«Зараз можна і паспяваць!..»

Баец, які стаў 11-разовым чэмпіёнам свету па муай-тай, распавёў “Народнай Волі”, як ён адзначыў перамогу.

Увогуле, на гэтым першынстве беларусы заваявалі 10 медалёў. З іх пяць – залатыя.

Да Віталя Гуркова (вагавая катэгорыя да 75 кг) была асаблівая ўвага, бо патрапіў ён на чэмпіянат з пэўнымі складанасцямі. Яго паездка ў Швецыю была пад пытаннем, бо ў зборнай быццам бы не маглі знайсці грошы. У адказ на гэта грамадскасць за адзін дзень сабрала неабходную суму для спартсмена – каля 3 тысяч еўра. Праўда, затым Міністэрства спорту ўсё-такі прафінансавала паездку “народнага чэмпіёна” на чэмпіянат…

– Я надзвычай моцна задаволены, – шчыра прызнаецца мне Віталь пасля вяртання ў Мінск са Швецыі. – Мабыць, як ніколі ў жыцці.

– У фінале вы перамаглі Экапана Самбаансаба з Тайланда, які не саступаў у баях ужо 4 гады запар…

– І напярэдадні мяне ім палохалі. Маўляў, непераможны… Але, як паказаў час, можна працаваць і з непераможнымі.

– Як атрымалася, што за чатыры гады вы так паміж сабой і не сустрэліся?

– Тайскі баец выступае сярод прафесіяналаў, а ў мяне няма менеджара, таму прафесійных баёў праводжу не так шмат.

– Нейкім чынам адзначылі дома перамогу?

– Адзначыў сустрэчамі з блізкімі людзьмі.

– А Сяргей Міхалок, з якім вы разам выступаеце ў гурце Brutto, павіншаваў?

– Так, яшчэ ў Варшаве, праз якую мы ляцелі дадому. Я яго ў хуткім часе пабачу ў Кіеве на рэпетыцыі. Мае музычныя захапленні нікуды не зніклі, спорт і музыка – гэтыя дзве рэчы ідуць у маім жыцці паралельна. Так што пасля пераможнага выступлення можна і паспяваць.

– Вы ўдзячны Міністэрству спорту за тое, што знайшлі грошы на паездку?

– І міністэрству ўдзячны, і людзям, якія распавядалі пра сітуацыю, што склалася. Можа быць, міністр спорту і не ведаў, што там адбываецца, а так пачуў і прыняў рашэнне.

– Народная падтрымка дадавала вам у Швецыі сіл?

– Дадавала адказнасці. Была ўпэўненасць, што перамагу, бо прайшоў да чэмпіянату складаны шлях і загартаваўся. Усё самае складанае, што магло адбыцца, ужо адбылося. Былі і непрыемныя траўмы за тыдзень да ад’езду, і іншае…

– Колькі прэміяльных вы атрымаеце ад Міністэрства спорту?

– Нават і не ведаю, мяне гэтая тэма нязначна клапоціць. У Швецыю я ездзіў не за прэміяльнымі, а біўся за ідэю. Не так і значна было для мяне пацвердзіць свой чэмпіёнскі статус альбо захаваць заробак. Галоўнае – праз перамогу выказаць падзяку і павагу тым людзям, якія ў мяне паверылі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ВІНШУЕМ!

Сёмая Алімпіяда Кацярыны Вялікай

2 чэрвеня двухразовая алімпійская чэмпіёнка і шасціразовая чэмпіёнка свету па акадэмічным веславанні Кацярына Карстэн адзначыць свой 44-ы дзень нараджэння.

Акрамя таго, стала вядома, што тытулаваная беларуска атрымала права прыняць удзел у Алімпійскіх гульнях сёмы раз запар.

На Алімпіядзе-1992 у Барселоне Кацярына, якая выступала тады пад дзявочым прозвішчам Хадатовіч, заваявала **бронзу** ў складзе экіпажа чацвёркі парнай, затым былі медалі ў адзіночках: **два золаты** (Атланта-1996 і Сідней-2000), **срэбра** (Афіны-2004) і бронза (Пекін-2008).

На Гульнях у Лондане-2012 Кацярына Карстэн заняла 5-е месца, выступаючы са зламанымі рэбрамі.

– Каця, безумоўна, доўгажыхар у спорце, – распавёў “Народнай Волі” **Анатоль Квяткоўскі**, які трэніраваў Кацярыну, калі тая заваявала ў Атланце свой першы залаты медаль. – Вытрымаць сем Алімпіяд (асабліва для жанчыны) – гэта не кожны здолее. Але хачу сказаць, што веславанне для спартсменкі стала справай усяго яе жыцця. Падабаўся ёй гэты від спорту, аддавала шмат яму… Добры заклалі фундамент, таму да гэтага часу ў страі.

– 44 гады для веславання – гэта ўзрост?

– Натуральна, бо многія ў 38–40 ужо сыходзяць. Як у нас кажуць, “вытворчы” ўзрост у весляроў – 22–28 гадоў. У гэтым дыяпазоне спартсмены і выдаюць самае лепшае.

– На ваш погляд, ці можа Кацярына разлічваць на медалі ў Бразіліі?

– А чаму і не?! Яна і ў Лондане, думаю, заняла б прызавое месца, каб не праблемы з рэбрамі. Шанцы ёсць заўсёды…

Алесь СІВЫ.

СТЫЛЬ

Як выглядаць прыгожа і модна гэтым летам?

– Каб выглядаць прыгожа і модна, трэба пачынаць з душы. У першую чаргу менавіта яна павінна быць прыгожай. Без гэтага ўсё марна, – упэўнены топ-стыліст Ілля Сімончык. – Модныя тэндэнцыі – гэта толькі падказка. Я заўсёды выступаю за індывідуальны стыль і раю сваім кліентам яго фарміраваць.

На думку майго суразмоўцы, галоўнае – прытрымлівацца ўмеранасці ва ўсім:

– Лепш недастарацца і выглядаць прыстойна, чым перастарацца і быць вульгарнай. У многіх беларусак дзве крайнасці – альбо абсалютная шэрасць і непрыкметнасць, альбо “ўсё і адразу”.

Ілля Сімончык адзначае, што фінансавы крызіс усё ж унёс свае карэктывы, і беларусы сталі крыху радзей наведваць салоны прыгажосці і эканоміць на некаторых працэдурах.

Па словах Іллі, на піке папулярнасці ў гэтым сезоне будуць кароткія стрыжкі, кшталту піксі, фо боб, шэгі лоб. Лета пройдзе пад знакам прагі да натуральнасці ва ўсім:

– У трэндзе “лёгкая нядбайнасць”, быццам вы толькі што ўсталі з ложка ці прыйшлі з пляжу. Такі эфект дасягаецца шляхам спецыяльнай методыкі стрыжкі і ўкладкі валасоў. Але не трэба забываць, што “лёгкая нядбайнасць” зусім не тоесна неахайнасці, таму валасы перад усім павінны быць здаровымі і дагледжанымі. Што ж тычыцца афарбоўкі, то тут таксама пануюць натуральныя колеры плюс розныя эфекты, якія дапамагаюць падкрэсліць рысы твару і правільна расставіць акцэнты: блікі, рэльефы. На валасах ствараецца нібы сонечнае ззянне і пераліва. Між іншым, з ЗША да нас прыйшла і супрацьлеглая мода на штучныя колеры: металічныя, шэрыя, халодныя альбо выбухова-яскравыя – ружовыя, галубыя. Асноўнымі прыхільнікамі яе з’яўляюцца маладыя людзі.

У макіяжы гэтым летам асноўны акцэнт прыпадае на вусны. Дзеля гэтага выкарыстоўваюцца памады і бляскі вінных, слівовых колераў. У модзе па-ранейшаму бровы натуральнай шырокай формы.

Ілля Сімончык падкрэслівае, што сапраўдны стыліст-прафесіянал павінен быць яшчэ і добрым псіхолагам:

– Перш чым нешта рабіць, я абавязкова размаўляю са сваімі кліентамі, каб больш даведацца пра іх: які вобраз жыцця вядуць, чым цікавяцца, займаюцца і г. д. Тады можна больш дакладна і трапна падабраць прычоску. Наогул, беларуская школа цырульніцкага майстэрства мае багатыя традыцыі. А дзякуючы шматлікім перамогам на прэстыжных міжнародных конкурсах пра нас добра ведаюць і за мяжой.

Марына ПАШКОВА, майстар аднаго з элітных барбершопаў сталіцы:

«Мужчыны просяць падмаладзіць іх, але пры гэтым хочуць захаваць брутальны выгляд»

– Асноўныя тэндэнцыі мужчынскай мовы мінулага года – вялікія чубы, зачэсаныя назад ці на бок, стрыжаныя віскі і розныя формы барады. Гэта актуальна і сёлета. Адзінае, ідзе трэнд на натуральнасць і дагледжанасць, – распавядае майстар.

Суразмоўца раскрывае сакрэты правільнай барады:

– Яе форма падбіраецца індывідуальна, зыходзячы з асаблівасцяў твару мужчыны. Барада можа файна карэкціраваць знешнасць, дадаючы мужнасці і брутальнасці. Каб яна выглядала яшчэ больш густой і выразнай, яе таніруюць. Гэта толькі здаецца, што адпусціў бараду і забыў. Трэба рабіць абавязковую карэкцыю хаця б раз у 10–14 дзён. Уціраць у скуру адмысловыя воскі, маскі, масла, каб барада лепш расла, была шаўкавістай, выглядала прыгожа, а валасы не блыталіся.

Са слоў Марыны, сёння выпускаецца вялікая колькасць спецыяльных сродкаў для барады і нават для вусоў:

– Усё гэта можна з лёгкасцю набыць і ў Беларусі. І попыт на іх вялікі. Напрыклад, у нашым салоне мы часам не паспяваем рабіць новыя пастаўкі прадукцыі, так хутка яе разбіраюць. Мужчыны наогул апошнім часам сталі больш сачыць за сваёй знешнасцю. Некаторыя нашы кліенты ўжо праз тыдзень прыходзяць да нас ізноў, каб мы нешта там падкарэкціравалі, бо ім важна заўсёды выглядаць ідэальна. Я заўважыла, што мужчыны сталі часцей прасіць падмаладзіць іх, але пры гэтым яны прагнуць захаваць брутальны выгляд. Тут патрэбны вельмі тонкі падыход, бо калі чалавек ужо сталага веку, то, напрыклад, з вялікім чубам, стрыжанымі віскамі ён можа выглядаць смешна і недарэчна. Да таго ж з гадамі многія мужчыны сутыкаюцца з такімі праблемамі, як аблысенне, сівізна. Але сапраўдны прафесіянал зможа выканаць пажаданні кліента з улікам усіх гэтых фактараў. Сёння наша грамадства стала больш талерантна ставіцца да розных праяў самавыяўлення. Пірсінг, татуіроўкі, ярка пафарбаваныя валасы ўжо нікога не здзіўляюць. Памятаю, калі я раней працавала ў іншым салоне, да нас прыйшоў мужчына, які папрасіў пафарбаваць яго цёмныя валасы ў яркі блонд. І яму гэта сапраўды пасавала.

Марына Пашкова падкрэслівае, што недастаткова добра пастрычыся ў салоне, трэба яшчэ пасля правільна даглядаць за валасамі.

– Для валасоў важна падабраць якасныя шампуні і кандыцыянеры. Яны моцна ўплываюць на якасць прычоскі і яе ўкладку. Калі на гэта не звяртаць увагі, то валасы будуць выглядаць прылізанымі, нежывымі, без аб’ёму, можа нават з’явіцца перхаць. Тое ж тычыцца і розных стайлінгавых сродкаў для стварэння модных вобразаў. Напрыклад, у нашым салоне мы заўсёды тлумачым кліентам, як ім трэба даглядаць і ўкладваць створаную намі прычоску.

Арына САНДОВІЧ.
Фота аўтара і з інтэрнэт-крыніц.

НЕСТАНДАРТ

Ці з павагай ставяцца да роднай мовы спартсмены?

*На гэтую тэму журналіст “Народнай Волі” гутарыў з грамадскім актывістам і спартыўным заўзятарам **Ігарам Случакам.***

– Ведаю пра вашу прапанову футбалістам барысаўскага БАТЭ: больш актыўна выкарыстоўвайце беларускую мову…

– Так, я нават вершаваны адказ атрымаў ад іх:

Наш шчыры дзякуй Вам за прапановы,
Іх будзем ўсебакова разглядаць.
Барысаўшчына – край народнай мовы,
Яе тут прагнуць людзі зберагаць.

– І даўно вы займаецеся прапагандай беларускай мовы?

– У 2009 годзе я арганізаваў грамадскую ініцыятыву «Справаводства па-беларуску». Гэта ў асноўным ліставанне з чыноўнікамі пра змены ў заканадаўстве. Потым я вырашыў заняцца беларусізацыяй спорту. Прычым не на пустым месцы. Заўважыў, што фанаты актыўна выкарыстоўваюць беларускую мову. Таму і звярнуўся да адміністрацый футбольных клубаў.

– Якія вынікі?

– Прагрэс відавочны. У 2012 годзе ніводная каманда вышэйшай лігі не пісала на футболках прозвішчы ігракоў па-беларуску. Першым паказала прыклад брэсцкае “Дынама”. Тады я да іх звярнуўся з такой прапановай: калі ў вас беларускамоўныя футболкі, пачынайце выкарыстоўваць беларускую мову ў дыктарскім суправаджэнні, у праграмках. У адказ пачулі: мы не вельмі добра валодаем мовай Коласа і Купалы і, каб яе не ганьбіць, лепш не будзем наогул выкарыстоўваць. Таму ўжо ў 2014 годзе беларускай мовы на футболках каманды не было. Але ў той жа час у краіне з’явіліся беларускамоўныя дыктары, друкаваная спартыўная прадукцыя на роднай мове.

У 2015 годзе ўжо тры каманды вышэйшай лігі – «Гомель», мінскае «Дынама» і жодзінскае «Тарпеда-БелАЗ» – гулялі ў футболках з надпісамі па-беларуску. У гэтым годзе такіх клубаў ужо шэсць: “Гомель” вылецеў у першую лігу, затое да двух астатніх клубаў дадаліся брэсцкае “Дынама”, сталічныя “Крумкачы”, “Гарадзея” і гродзенскі “Нёман”. У першай лізе (дзе наогул пісаць прозвішчы на майках не абавязкова) такім жа шляхам пайшло мінскае “Тарпеда”.

– Чаму ў гэтым спісе няма БАТЭ?

– Што і казаць, у БАТЭ дрэнная сітуацыя з беларускай мовай, хоць *“Барысаўшчына – край народнай мовы”*. Мова выкарыстоўваецца толькі на бігбордах ды пры выступленнях у Лізе чэмпіёнаў, калі прозвішчы павінны быць напісаны на лацінцы, але з выкарыстаннем нацыянальнай арфаграфіі.

– А як славутая каманда тлумачыць сваю пазіцыю?

– Мне адказалі так: звярніцеся з гэтымі пытаннямі ў Беларускую федэрацыю футбола. Тое ж самае кажуць і ў некаторых іншых клубах: паколькі федэрацыя вядзе справаводства па-руску, то гэтак жа будзем рабіць і мы. Праўда, сама Федэрацыя свабодна выкарыстоўвае беларускую мову. На майках футбалістаў нацыянальнай зборнай прысутнічае беларуская лацінка.

Хай бы БАТЭ вучылася ў мінскага “Дынама”. Два гады таму генеральным дырэктарам клуба быў Сяргей Паўлюковіч, які ўсяляк праціўіўся беларусізацыі. Казаў, што “Дынама” не займаецца палітыкай, таму не будзе выкарыстоўваць беларускую мову. Хаця пры чым тут палітыка? Летась замест яго прыйшоў Алім Сялімаў, двойчы чэмпіён свету па грэка-рымскай барацьбе. Дарэчы, ён нарадзіўся ў Дагестане, яго бацька – лезгін, маці – агулка. Аднак Алім сказаў, што, калі выступаў на спаборніцтвах за Беларусь, на яго форме быў надпіс на беларускай мове. Таму ён хоча, каб у яго клубе выкарыстоўвалася нацыянальная мова. І вось цяпер па-беларуску і прозвішчы на майках, і друкаваная прадукцыя, і дыктар абвяшчае саставы каманд на мове. У дынамаўцаў самы лепшы спартыўны сайт, які працуе адразу на трох мовах – беларускай, рускай і англійскай.

– А якая сітуацыя з мовай у іншых відах спорту?

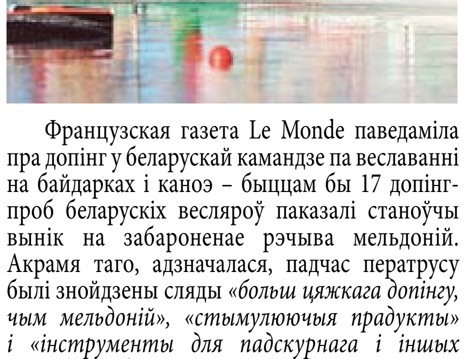
– Ёсць станоўчыя прыклады. Сталічны баскетбольны клуб «Цмокі» вядзе камунікацыю выключна па-беларуску. Сайт клуба мае дзве моўныя версіі – беларускую і англійскую. Больш-менш выкарыстоўвае мову сталічнае хакейнае “Дынама”. Але наогул сітуацыя нярадасная.

– Якую пазіцыю займаюць асобныя спартсмены?

– Прыхільнасць да беларускай мовы выказваюць футбаліст Віталь Радзівонаў, лёгкаатлетка Аліна Талай… Але я асабліва адзначыў бы Мікалая Януша, форварда салігорскага “Шахцёра”, які летась і пазалетась стаў лепшым бамбардзірам чэмпіянату Беларусі. На афіцыйным закрыцці сезона 2015 года Мікалай бліскуча выступіў па-беларуску, нягледзячы на тое, што ўся цырымонія вялася выключна па-руску. Ведаю і шэраг іншых спартсменаў, якія з гонарам нясуць роднае слова ў масы. Таму ёсць усе падставы для аптымізму.

Дзяніс МАРЦІНОВІЧ.

СКАНДАЛ

Аляксандр БАГДАНОВІЧ:
«Раздзьмулі з мухі слана»

Алімпійскі чэмпіён распавёў “Народнай Волі” пра скандал вакол сваёй асобы.

Французская газета Le Monde паведаміла пра допінг у беларускай камандзе па веславанні на байдарках і каноэ – быццам бы 17 допінг-проб беларускіх весляроў паказалі станоўчы вынік на забароненае рэчыва мельдоній. Акрамя таго, адзначалася, падчасператрусу былі знойдзены сляды *«больш цяжкага допінгу, чым мельдоній»*, *«стымулюючыя прадукты»* і *«інструменты для падскурнага і іншых спосабаў увядзення лекавых сродкаў»*.

Аднак галоўны трэнер зборнай Беларусі **Уладзімір Шантаровіч** пазней прызнаў, што сляды мельдонія сапраўды выяўлены ў пяці беларускіх спартсменаў, двое з іх – гэта алімпійскія чэмпіёны браты Багдановічы.

– Апошні раз асабіста я прымаў мельдоній у жніўні мінулага года, калі прэпарат яшчэ не быў забароненым, – распавёў учора “Народнай Волі” **Аляксандр Багдановіч**. – У сакавіку Французскае нацыянальнае антыдопінгавае агенцтва ўзяло ў нас пробы, знайшлі астаткі мельдонія. З гэтай нагоды і вядзецца расследаванне, хаця не думаю, што змест прэпарата ў арганізме перавышае норму.

– Але французская прэса падае ўсё гэта як скандал…

– Гэта ўжо другая хваля пайшла, спачатку падднялі вэрхал у замежнай прэсе, калі да нас французская паліцыя прыйшла з вобыскамі. Раздзьмулі з мухі слана.

– Ці ўплываюць скандалы на вашу падрыхтоўку да Алімпіяды?

– Можа, нейкім чынам і ўплываюць, але я гэтага не адчуваю.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ШАХМАТЫ

Творчество читателей

Задачу на диаграмме составили Михаил Крупник (г.Минск) и Николай Бельчиков (г.Борисов).

Белые: Кра7, Фс3, Лd1, Лh8, Cb8, Kf6, пп.b4, c4, c5 (9).

Черные: Крс6, Фh1, Cd5, Kd7, Kg8, пп.b5, b6, f7 (8).

Мат в 2 хода.

Присылайте решения на адрес редакции (220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а) или на электронный адрес: vadim_ne67@mail.ru.

Шахматы Фишера

Наши читатели задают вопрос: что такое «шахматы Фишера»? Их предложил в 1996 году 11-й чемпион мира Роберт Фишер. По его мнению, новый вариант шахмат вынуждает игрока уже с первых ходов мыслить самостоятельно, а не пользоваться готовыми «дебютно-компьютерными наработками». Сейчас проходит немало турниров по шахматам Фишера, вплоть до чемпионатов мира.

Сами правила игры в целом привычны для нас, а вот начальная расстановка фигур выбирается отдельно для каждой партии. Пешки стоят на тех же позициях, что и в обычных шахматах; одна ладья должна находиться слева от короля, другая – справа (то есть король в начальной позиции не может находиться на вертикалях a и h); слоны должны находиться на полях разного цвета; начальные позиции белых и черных являются симметричными (то есть черные фигуры должны стоять на тех же вертикалях, на которых стоят одноименные белые). При таких ограничениях возможно 960 различных начальных позиций (отсюда одно из названий игры – «шахматы 960»). Одна из начальных позиций совпадает с классической.

Есть некоторые «тонкости» у рокировки, но при короткой рокировке король всегда ставится на вертикаль g, а ладья – на вертикаль f, при длинной рокировке король – на вертикаль c, а ладья – на d. Если одна из рокируемых фигур в начальной позиции уже стоит на конечном поле рокировки, то в результате рокировки она остается на этом поле, и перемещается только вторая фигура.

Турнирные новости

На турнире по быстрым шахматам в Минске (восьмой этап Кубка Алешко) призовую тройку составили Михаил Никитенко, Владислав Ковалев и Виктор Купрейчик. На турнире в Париже Валерий Казаковский был 18-м из 226 участников, а в Тбилиси Сергей Жигалко финишировал 4-м из 69. Клубный чемпионат Беларуси выиграла команда «Вектор» (Кирилл Ступак, Павел Ломако, Виталий Тетерев, Евгений Подольченко, Юрий Тихонов, Дмитрий Новицкий, Андрей Малюш и Игорь Раткович), вторым был «Итранзишен», третьей – «Белая вежа». Честь своих клубов защищали в том числе Владислав Ковалев, Алексей Александров, Виктор Купрейчик, Игорь Люцко, Анастасия Зезюлькина, украинский гроссмейстер-легионер Александр Бортник.

Проверьте решения

Задача И.Агапова от 26 апреля: 1.K:c5! ~ 2.Kc8+, 1...Лe5+ 2.Kf5+, 1...Лf6+ 2.Kd3+, 1...Кре5 2.Кс4+, 1...Крd4 2.Kb3+, 1...C:e7 2.Kce4+. Задача К.Млынки: 1.Ca5! Кра2 2.Лс3, 1...Кр:а4 2.Сс3. Задачи от 19 и 26 апреля первым правильно решил Игорь Ананич (Гродно).

Вадим ЖИЛКО.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела:
(017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 16041

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 30.05.2016 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25 020 экз. Заказ № 1723